

L'EE

REVISTA DE LLETRES

L'ECLÈCTICA 100 TÍTOLS

HIVERN / 2003 / NÚM. 35 / 1€

DOSSIER:
100 TÍTOLS DE «L'ECLÈCTICA»

ENTREVISTES:
JOSEP LOZANO
PONÇ PONS

PERFIL: IRA LEVIN

REPORTATGE: XV PREMIS
LITERARIS CIUTAT D'ALZIRA

QUADERNS D'ANIMACIÓ
LECTORA: NOVA COL·LECCIÓ
«EL NORD»

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

UNA ALTRA MANERA
DE PARLAR DEL DESIG

GABRIEL JANER MANILA

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

IRA LEVIN

FRANCESC FOGUET I BOREU

6

FLAIXOS

9

MICHEL FOUCAULT: RARA AVIS?

JOSEP A. BERMÚDEZ

10 REPORTATGE

XV PREMIS LITERARIS
CIUTAT D'ALZIRA

12 EXTRACTE

L'AURORA

13 QÜESTIONARI

PONÇ PONS

JULI CAPILLA

DOSSIER

100 TÍTOLS DE «L'ECLÈCTICA»

14

«L'ECLÈCTICA», MOLT MÉS QUE UNA
COL·LECCIÓ

JOAN CARLES GIRBÉS

15

LES TRADUCCIONS DE «L'ECLÈCTICA»

JOSEP MARCO

16 ENTREVISTA

JOSEP LOZANO

JORDI SEBASTIÀ

19

LA CARN VOL CARN

ALÍCIA TOLEDO

20

LA PROVOCACIÓ LITORAL
VALENCIANA

FRANCESC VIADEL

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA

BUSCANT EL NORD
EN UN MAPA DE LLIBRES

RICARD PERIS

24 RECEPTES

LECTURA DE RESSENYES

JOSEP A. FLUIXÀ

25

RESSENYES

28

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

MALSON

JESÚS PERIS

PORTADA: JOSEP LOZANO (PHOTO@STARP)

EDITORIAL

*Els 100 de «L'Eclèctica»:
la fi d'una «carència singular»?*

La importància de les efemèrides i la commemoració dels diferents aspectes que es relacionen, més o menys, amb la nostra personalitat col·lectiva i cultural com a poble ha estat, més d'una vegada, comentada des d'aquestes pàgines. La creació, el manteniment i la cohesió interna d'una societat depén, en gran part, de la difusió que es fa dels aspectes simbòlics i culturals propis. Per això, la celebració de fets que reforcen l'autoestima i potencien l'ànim per continuar endavant no pot ser considerada, de cap de les maneres, com una activitat supèrflua. Almenys aquest és, si més no, el plantejament adoptat pels responsables d'aquesta revista. Per tant, no ha de resultar estrany tampoc que s'hi aprofite un esdeveniment literari intern —d'Edicions Bromera—, com el de l'arribada al número 100 de la col·lecció «L'Eclèctica», a fi d'editorialitzar sobre el tema.

Si la informació no ens falla, ens trobem davant la primera col·lecció exclusivament de narrativa d'una editorial valenciana que arriba al centenar de títols. Un fet autènticament històric donada l'escassetat de la nostra producció narrativa anterior. Recordem, en aquest sentit, l'article de Joan Fuster «Una carència singular», publicat a *Serra d'Or* el 1972 i citat reiteradament com a punt d'inflexió de l'actual producció narrativa d'autor valencià en català. Per sort —trenta anys més tard—, s'ha vist superada ja aquella carència exclusiva dels valencians gràcies a l'existència de col·leccions com «L'Eclèctica» i d'altres corresponents a diferents segells editorials. «Publicar 100 exemplars en un període de 14 anys —tal com es diu al catàleg commemoratiu editat— significa donar a conèixer una mitjana de set novetats cada any.» I això en una societat amb uns índexs de lectura molt baixos i amb una encara escassa presència pública de la llengua pròpia en els àmbits d'ús de més prestigi social i econòmic. Una presència que, dit siga de passada, s'intentà impulsar, ara fa precisament vint anys, amb la promulgació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, la commemoració de la qual, malgrat totes les deficiències, tampoc no hauria de passar desapercebuda. Al cap i a la fi, entre altres coses, aquesta llei ha estat la que ha permès realitats com la del número 100 de «L'Eclèctica». Felicitem-nos, doncs, amb alegria i també, com no, amb esperança reivindicativa!

UNA ALTRA MANERA

DE PARLAR DEL DESIG

GABRIEL JANER MANILA

EXPLICA UMBERTO ECO EN UN LLIBRE DE 1999 UNA PETITA HISTÒRIA, GAIREBÉ UNA ANÈCDOTA, QUE LI SUCCEÍ AL MONT ATHOS, ON VA TROBAR UN MONJO BIBLIOTECARI QUE PARLAVA FRANCÈS CORRECTAMENT. AQUEST LI CONFESSÀ QUE EL MAIG DEL 68

HAVIA ESTAT A LA SORBONA RERE LES BARRICADES, I QUE, PASSAT AQUELL TEMPS D'EUFÒRIA REVOLUCIONÀRIA, HAVIA FET EL CAMÍ DE LA CONVERSIÓ RELIGIOSA FINS A RETIRAR-SE A ATHOS, EL MONESTIR SOLITARI.

Llavors, Umberto Eco no va estar-se de dir-li: «Sou un home habituat a l'exercici de la intel·ligència. Per què, si sabeu que les icones que besau a la missa del matí no són relíquies autèntiques, ho feis amb veritable devoció?». La resposta del monjo fou així de clara: «No és el problema si són o no són autèntiques. Si les bes devotament, puc sentir-ne el perfum». El professor de semiologia va comprendre que amb aquella resposta no havia volgut demostrar-li l'autenticitat de les icones, sinó explicar-li el poder convuls de la mentida, quan estam disposats a creure-la.

Eco sabia que la mentida que trobam a la base de la literatura —la irrealitat verídica, algú n'ha dit— és un acte de llenguatge, un joc que permet la fabricació de la coherència i l'organització d'una realitat possible. La ficció no és, doncs, allò que fingeix: no és la realitat, sinó un simulacre, un miratge de la realitat, un embuixament capaç d'il·luminar, ni que només sigui el temps d'un llampec, l'estricta realitat de la vida. «Per favor, us ho suplic —deia un vell escriptor—, no m'ofengui preguntant-me si aquesta història va succeir alguna vegada. Jo l'he escrita perquè vostè faci que succeeixi...». Els mons que la literatura suscita succeeixen en la imaginació dels receptors. L'escriptor la fabrica, aquella mentida, el lector la configura en el seu magí.

**Els mons que
la literatura suscita
succeeixen
en la imaginació
dels receptors.
L'escriptor la fabrica,
aquella mentida,
el lector la configura
en el seu magí**

Sovint es subratlla que l'ésser humà és l'únic animal capaç de mentir. Tot i que nombroses espècies fan servir subterfugis, i trampes, i enganys a fi d'escapar-se dels predadors o amb la finalitat d'obtenir la caça necessària per a sobreviure, cap animal no és capaç de recontar una història, de produir representacions de si mateix. Representar-nos a nosaltres mateixos i representar els altres en la ficció literària a fi de temptejar l'ordre que atribuïm al món i imaginar la reacció que aquest ordre fictici produeix. I és aquesta capacitat d'imaginar ficcions allò que ens fa xerraires, xafarders, que ens permet murmurar, que ens fa poetes, narradors, profetes rebels.

Perquè la creació literària mai no parteix de zero. I és com si recuperassis una veu remota que conta, una tradició que ressorgeix entre els teus dits, perquè tot just has començat a inventar-la. Llavors, l'univers de relacions que emergeix de cada ficció, amb les seves primaveres, i els seus crepuscles, i les seves pluges, i els seus amors o els seus desamors, és inquietant; perquè en l'origen de la literatura hi ha sempre l'exercici de la llibertat de la intel·ligència. El món convertit en un acte de llenguatge, a partir del qual ens és possible tornar a mirar la vida —les insatisfaccions, les mancances socials, les inseguretats polítiques, l'egoisme vil—, quan pensàvem que era incapaç de donar més de si. Les ficcions són, tanmateix, una altra manera de parlar del desig.

REVISTA DE LLETRES

35

HIVERN

2003

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUIXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: PASQUAL ALAPONT,
JOSEP BALLESTER, VICENT BORRÀS I ENRIC SALOM
CONSELL ASSESSOR: JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR
BATALLER, JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL,
JOSEP PALÀCIOS I ENRIC SÒRIA
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: EUGENI ALBEROLA,
GEMMA AVELLAN, AMAIA CRESPO I MARIA VIU
DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES
MAQUETACIÓ: EVA BUENO, SUSANA FRAGUAS,
PERE FUSTER, DANIEL ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254
ADREÇA A INTERNET: www.bromera.com
CORREU ELECTRÒNIC: illa@bromera.com

IMPRESSIÓ: BORMAC
TIRADA: 34.000 EXEMPLARS

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS TORNA
ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS, NI HI MANTÉ
CORRESPONDÈNCIA.

L'ILLA AUTORITZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTI-
CLES SI SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

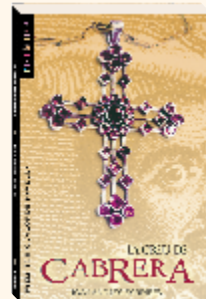

«Una obra que presenta múltiples lecturas [...] a la qual el lector pot aproximar-se des de diferents perspectives: la històrica [...], la sentimental [...], la costumista [...], la política [...], i finalment l'econòmica [...]. Una novel·la de molt d'interès per a tots els valencians que, ara, Isabel-Clara Simó ha actualitzat i revisat perquè torne a omplir les nostres llibreries. Per molts anys, entre nosaltres.»

EZEQUIEL MOLTÓ, *El País*
octubre de 2003

«El mèrit de l'historiador castellanenc és acostar-nos a la realitat de la Guerra Carlina des de prismes diferents [...]. Allò interessant d'aquesta obra és la genialitat de l'autor a l'hora d'exposar el xoc de mentalitats i de formes de vida que es dona entre el camp i la ciutat.»

PAU TOBAR, *Caràcters*
octubre de 2003

«Mai fins ara no havia topat amb un llibre de poemes encapçalat per un paràgraf tan memorable. [...] Solbes ens descriu en aquest paràgraf el que després ens mostra, pàgina rere pàgina: una dedicatòria i 46 poemes visuals que són jocs tipogràfics d'una exquisidesa entenedridora [...] que ens faran somriure com sovint només ho aconsegueix una besada.»

MÀRIUS SERRA
Avui, octubre de 2003

«Agustín Fernández Paz és un dels autors més interessants del panorama literari del país, un gran creador d'atmosferes i d'ambients tenebrosos, cosa que observem a *Nit d'ombres voraces*.»

PEP MOLIST, *Presència*
novembre de 2003

«De la mà del professor Vilarroya, [...] el llibre convida a viatjar pel temps i l'espai de la recerca científica en un itinerari que ens descobreix el que sabem sobre el funcionament del cervell i l'adquisició del llenguatge.»

Avui, setembre de 2003

IRA LEVIN

FRANCESC FOGUET I BOREU

IRA LEVIN (NOVA YORK, 1929) ÉS UN NOVEL·LISTA, DRAMATURG I GUIONISTA NOVAIORQUÈS QUE, COM UN REI MIDAS A L'AMERICANA, HO CONVERTEIX TOT EN ÈXIT. ENTRE LES SEVES PECES DE TEATRE, MOLT BEN ACOLLIDES A BROADWAY, DESTAQUEN LA COMÈDIA *CRITIC'S CHOICE* (1962), L'OBRA DE SUSPENS *VERONICA'S ROOM* (1974) I LA PEÇA D'INTRIGA *DEATHTRAP* (*TRAMPA MORTAL*, 1978). LA SEVA NOVEL·LA MÉS CONEGUDA ÉS *ROSEMARY'S BABY* (1967).

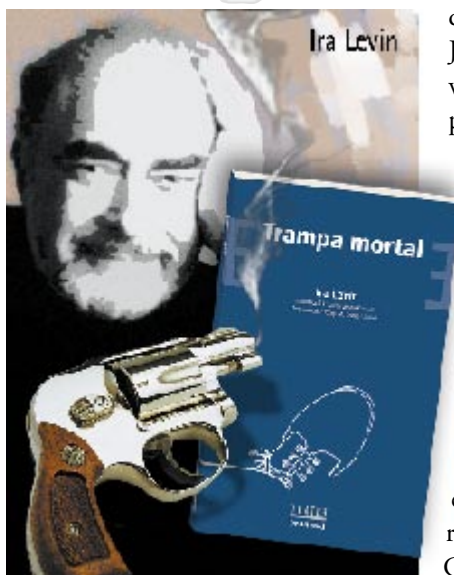

VISIÓ AGREDOLÇA D'UNA JOVE PARELLA COM CAL, VÍCTIMA D'UNA SECTA SATÀNICA. L'OPTIMISME I LA JOIA DE ROSEMARY ES VEUEN AMENÇAÇATS PER LA INTERVENCIÓ DEL MAL, QUE GENERA DUBTE, POR I ANGOIXA. ROMAN POLANSKI EN FÉU UNA REEIXIDA ADAPTACIÓ CINEMATogrÀFICA, INTITULADA *LA LLAVOR DEL DIABLE* (1969), AMB MIA FARROW I JOHN CASSAVETES COM A PARELLA PROTAGONISTA.

La imaginació desbordada d'Ira Levin és capaç de crear, entre la profecia pertorbadora i la ironia trapella, universos de ficció estranyament inspirats en la realitat. En algunes de les seves novel·les, com ara *This perfect day* (1970) o *The Stepford Wives* (1972), la mirada ingènua o innocent dels seus herois es confronta amb un món alienador, desconcertant. Les creacions de Levin, que juguen hàbilment amb les estratègies i els recursos de gènere, s'adrecen a un públic lector ampli, al qual es vol sobretot captivar i divertir.

A la manera de 1984 d'Orwell, *This perfect day* és una distopia que descriu un món administrat totalitàriament per un ordinador gegant. De la massa d'habitants cretinitzats per la injecció quotidiana del Prozac de torn, en sobresurt un individu que es rebel·la contra el sistema. També la jove protagonista de *The Stepford Wives* qüestiona el microcosmos d'esposes submises que, mentre els seus marits s'apleguen en un club secret, es dediquen només a fer les feines domèstiques amb una alegria inquietant.

En canvi, a la novel·la *The boys from Brazil* ('Els nens del Brasil', 1976), el Mal apareix ben personificat, en primer pla: un exmetge nazi del camp de concentració d'Auschwitz, el sinistre Dr. Mengele, refugiat al Brasil, reprèn els experiments genètics amb la dèria de crear tota una sèrie d'infants clònics a partir de la sang

**Les creacions
de Levin,
que juguen hàbilment
amb les estratègies i
els recursos de gènere,
s'adrecen a un
públic lector ampli,
al qual es vol sobretot
captivar i divertir**

de Hitler. Duta al cinema per Franklin J. Schaffner el 1978, brinda una versió visionària fins al desassossec de la manipulació genètica amb finalitats criminals.

Si l'única novel·la de Levin traduïda al català és el seu primer *thriller*, *Una besada abans de morir*, publicat el 1963 dins de la mítica col·lecció «La Cua de Palla», ara tenim la sort de gaudir de la primera obra teatral —incorporada a «Bromera Teatre»— en la nostra llengua: *Trampa mortal* (*Deathtrap*). Estrenada el 1978 a Broadway, amb un èxit espectacular, *Trampa mortal* és una comèdia d'intriga modelica que recull la millor tradició anglosaxona (de Christie a Hitchcock) i que fou traslladada també al cinema el 1982, sota la direcció de Sidney Lumet.

Ordida amb meticulositat d'artesà, *Trampa mortal* planteja un joc metateatral en què un dramaturg d'èxit en plena crisi creativa, Sidney Bruhl, rep una còpia d'una comèdia d'assassins molt bona —de títol homònim al de Levin— escrita per un seu alumne. Prepara Bruhl, fabulador compulsiu, un parany per apropiarse'n? O és un dels protagonistes principals d'aquesta obra perfecta? Amb ribets satíricohumorístics, Levin manipula la trama al seu gust i construeix una intriga rodona i captivadora: un espai isolat, un mòbil contundent, sense testimonis, una víctima propiciatòria... Realitat o ficció?

Dubtes

Si l'Acadèmia Valenciana de la Llengua havia de ser l'únic organisme regulador i normativitzador del valencià, per què algunes institucions públiques, com la Diputació de València, continuen donant generoses subvencions a la secessionista Real Academia de Cultura Valenciana? No és això una gran contradicció?

Per què s'han posat de moda els crítics *destroyer*, aquells que es dediquen, sense massa arguments, a destruir per complet qualsevol obra que han de ressenyar?

Per què una revista *mil·lenària* com *El Temps* publica articles en què s'hi menysprea de manera tan contundent com injusta la faena lloable de centenars d'escriptors de literatura juvenil en la nostra llengua?

Per què la polèmica sobre el paper dels crítics a Catalunya és impensable al País Valencià? Quin és i quin hauria de ser el paper de la crítica valenciana?

«A la meua edat no m'he de posar a estudiar valencià.»

LUIS DÍAZ ALPERI
(Alcalde d'Alacant)

«La majoria està futbolitzada o granhermanitzada.»

JOSÉ LUIS SAMPEDRO
«El Cultural» d'*El Mundo*

«La gent que no té llibres a prop, com pot suportar les incerteses, els moments dolents, la mort dels éssers estimats, la vida en definitiva?»

ARTURO PÉREZ REVERTE
Europa Press

Bona nit

JOSEP FRANCO

Que, en el món de les informacions supèrflues, de les afirmacions gratuïtes, de les tergiversacions i dels eufemismes cínics, un breu discurs sincer provoques reaccions apassionades és emocionant. I això va passar l'altre dia quan Josep Gregori, en l'acte de concessió dels Premis Ciutat d'Alzira, va dedicar unes paraules a ponderar el tarannà dialogant de l'actual conseller de Cultura, present en la sala per primera vegada des que el Partit Popular va accedir al govern de la Generalitat Valenciana.

Que, 25 anys després de regir-nos per una Constitució manifestament millorable, ens trobem encara en aquest punt és un indicatiu més que la vida política valenciana no ha assolit la normalitat; per això, les últimes paraules del conseller, un senzill «Bona nit», són esperançadores. Ara només cal que trasludem aquesta nova situació de respecte mutu, del tot normal, als àmbits en què l'administració pot i ha d'influir: l'educació, la promoció cultural sense prejudicis, les ajudes a la creació i a les publicacions, la política de protecció i discriminació positiva a favor del valencià, la dignificació de les nostres biblioteques públiques... I que els nous dirigents del PP siguin capaços de mantenir a ratlla els energúmens que creuen que es poden passar la legalitat per l'entrecuix. L'administració autonòmica, si ens vol convèncer que, per fi, hem començat a avançar cap a la dignificació del valencià, ha de passar de les declaracions a les actuacions, per veure si a la plaça de la Batllia, al Palau de Benicarló o al carrer Tucuman d'Alacant, algú ens respon «Bon dia» quan li diem «Bon dia». Si no és així, només podrem dir, com el conseller, «Bona nit», i haurem d'apagar el cressol, abans que no se'n acabe l'oli. ●

Pere Duch

Llibreries de referència

Pere Duch ha estat distingit amb el Premi Boixareu Ginesta al Llibreter de l'Any. Aquest guardó reconeix la tasca duta a terme per aquest llibreter i el seu equip de col·laboradors, que han convertit Babel en un dels principals focus d'irradiació cultural de Castelló i les seues comarques. També la Llibreria 22, tota una institució a la ciutat de Girona, està d'enhorabona: enguany celebra el 25é aniversari. Felicitats a tots dos i per molts anys!

Letizia Ortiz

Famosos que fomenten la lectura

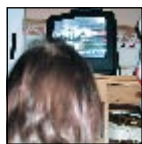
Es parla molt de la necessitat d'implicació dels personatges públics en la promoció lectora. En vista dels resultats, cal dir que funciona. *L'ombra del vent*, de Carlos Ruiz Zafón, ha multiplicat les seues vendes a Alemanya des que el ministre d'Exteriors d'aquell país, Joschka Fischer, en recomanara la lectura en un programa de televisió. D'altra banda, *El doncel de don Enrique el Doliente*, una obra menor de Mariano José de Larra, viu un inesperat boom des que Letizia Ortiz li'n regalara una edició facsímil al príncep d'Astúries en l'acte de petició de mà. Està comprovat que, pel que fa al foment de la lectura, tota pedra fa parell.

Porrot d'Honor per a Carles Alberola

El dia 12 de desembre es va lliurar a la ciutat de Silla el Porrot d'Honor de les Lletres Valencianes a Carles Alberola en reconeixement de la seua trajectòria com a dramaturg. Alberola, un dels «homes de teatre» més populars del nostre país —com ho confirma l'èxit als escenaris del seu últim espectacle:

Spot-, uneix el seu nom al de la prestigiosa nòmina de guardonats que l'han precedit i entre els quals figuren personalitats com Vicent Andrés Estellés, Enric Valor, Vicent Ventura o Isabel Clara Simó.

Televisió i lectura en la infantesa

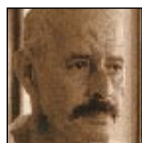
Un avís per a pares i educadors: els infants que passen moltes hores davant el televisor tenen més dificultats per a aprendre a llegir. Aquesta és la principal conclusió de l'estudi publicat per a la Fundació Kaiser dels EUA. El Foro del Espectador ha ratificat aquestes dades i afirma que els menors de l'Estat espanyol dediquen més hores a l'any a veure televisió que a anar a classe. I encara més preocupant: quin tipus de programes veuen?

Escriptors que ens han deixat

Vázquez Montalbán

Els lectors hem perdut recentment dos grandíssims escriptors que eren, a més, un referent de talent, prestigi i bonhomia. Miquel Martí i Pol, el «poeta del poble», va ser enterrat aquest novembre en un acte multitudinari. Un mes abans, el cor de Manuel Vázquez Montalbán deixà de funcionar a l'aeroport de Bangkok. Montalbán publicà el gruix de la seua obra a Planeta, una editorial que ha perdut també durant l'últim any altres escriptors de referència del seu catàleg, com Terenci Moix o Vizcaíno Casas, a més del seu fundador, José Manuel Lara.

Mor «l'escriptor de Tànger»

Tal com havia proclamat en alguna entrevista, no seria l'integritisme radical que el perseguia de feia anys el que li

Flaixos

causaria la mort, sinó el càncer. Mohamed Xukri, un dels principals referents de la literatura àrab en el món occidental juntament amb Naguib Mahfuz, ens ha deixat, com a testimoni de la seua difícil experiència vital, una trilogia autobiogràfica crua i punyent formada per *El pa de cada dia*, *Els temps dels errors* i *Amor i malediccions*. A la web <www.bromera.com> trobareu més informació sobre l'autor del Rif i la sucrosa entrevista que li vam dedicar en *L'Illa* núm. 28.

A. Fernández Paz

Mariasun Landa, Premio Nacional

L'obra *Krolodiloo ohe azpian* ('Cocodrill sota el llit'), de l'escriptora basca Maria-

sun Landa, ha estat distingida amb el Premi Nacional de Literatura Infantil i Juvenil que convoca el Ministeri de Cultura. *Nit d'ombres voraces*, del popular escriptor Agustín Fernández Paz, va resultar finalista en la mateixa categoria. Un altre autor gallec, Suso de Toro, ha rebut el Premi Nacional de Novel·la per l'obra *Trece campanadas*. En el pla internacional, el Premi Nobel de Literatura 2003 ha anat a mans d'un escriptor amb bona part de la seua obra traduïda a la nostra llengua: el sud-africà J. M. Coetzee.

Un Saló amb menys lectors

El canvi d'ubicació del III Saló Valencià del Llibre —enguany s'ha celebrat a la seu de la Biblioteca Valenciana i no al centre de la Beneficència, com estava sent habitual— és, al parer dels organitzadors, el principal causant de l'espectacular pèrdua de vendes i públic: un 30% menys que en l'edició anterior. A partir d'ara, s'obri un necessari període de reflexió per a redreçar la convocatòria d'un certamen que reuneix en un sol espai gran part del fons editorial valencià.

Què és el bookcrossing?

La traducció del mot anglés *bookcrossing* és més o menys 'topar-se amb un llibre'. I en això consisteix aquesta auto-denominada «comunitat d'amants dels llibres» que, nascuda fa uns tres anys als EUA, defensa lemes com ara «Fes del món una biblioteca» i «Llibres compartits són llibres feliços». Es tracta de deixar llibres abandonats (o «alliberats») en llocs públics (un banc, un caixer automàtic, el metro...) perquè els pugui tornar a llegir la persona que el trobe. Si t'agraden els llibres gratuïts i vols iniciar-te en aquesta pràctica, pots consultar les webs <www.bookcrossing.com> i <www.bookcrossing-spain.com>.

Dades

La xarxa de Biblioteques Públiques (BP) valencianes disposa de 0,5 llibres per habitant; per aproximar-se a la mitjana europea hauria de duplicar aquesta xifra, com a mínim. L'estudi que ha elaborat la Fundació Germán Sánchez Ruipérez i que va ser presentat en el marc del III Saló Valencià del Llibre no deixa cap dubte: des del 1994 s'ha ralentitzat el creixement del nombre de noves BP i han descendit de manera preocupant les visites fins a l'1,1%, mentre la mitjana estatal se situa en l'1,4%. Ha abaixat també l'adquisició de volums i, pel que fa als préstecs per habitant, caldria multiplicar per 8 les xifres valencianes a fi d'arribar a la mitjana europea. La conclusió és clara: calen moltes més inversions públiques per a dotar adequadament les col·leccions i els fons de les BP valencianes i crear-ne de noves.

ALBENA
10 ANYS
1994 2004

ALBENA
TEATRE

de **Carles Alberola**
i **Roberto Garcia**

Alfred
Picó

Noelia
Pérez

Carles
Alberola

Verónica
Andrés

Col·laborant: **Olympia Producciones**

La companyia de **Besos**
torna a València amb
l'èxit del passat Nadal

recomanat a partir de 15 anys

OLYMPIA
TEATRO

de València

**del 17 de desembre
al 14 de gener**

ALBENA
TEATRE

BABY
PRODUCCIONES

artefactes

Teatres
de València

Escalante

Escalante

Escalante

Escalante

Escalante

recomanat de 7 a 10 anys

**SALA
MORATÍN**
(EDIFICI RIALTO)
de València

**del 10 de desembre
al 4 de gener**

Per Nadal, vine al teatre !

funcions especials per a grups escolars
telèfon 962 997 039 (de 9 a 14 hores)

www.albena-teatre.com

MICHEL FOUCAULT: *RARA AVIS?*

JOSEP A. BERMÚDEZ

DIR FOUCAULT ÉS PARLAR D'UN DELS FILÒSOFES FRANCESOS MÉS IMPORTANTS DEL SEGLE XX. UN DELS MÉS IMPORTANTS I, AL MATEIX TEMPS, DELS MÉS QÜESTIONATS. A SARTRE, PER EXEMPLE,

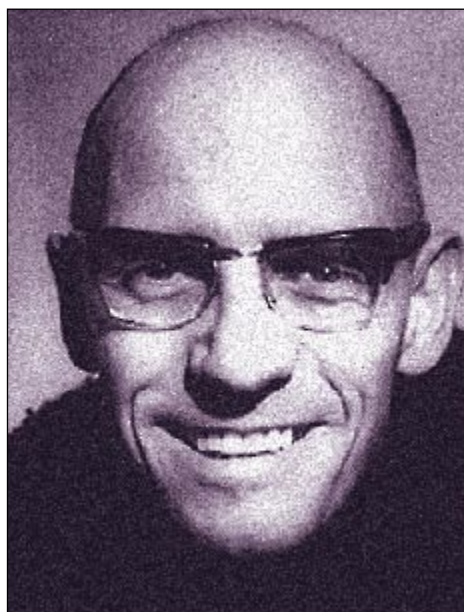
NINGÚ –TOT I QUE NO FOS EXISTENCIALISTA– NO LI NEGAVA QUE HAVIA ELABORAT UN SISTEMA FILOSÒFIC, QUE HAVIA CREAT FILOSOFIA. TOT EL CONTRARI HA PASSAT AMB FOUCAULT.

Des de la seua primera obra *Història de la follia* fins a la seua *Història de la sexualitat*, els atacs, moltes vegades desproporcionats i sovint superficials, se succeïren de manera exponencial; i no precisament perquè, tal com els dos títols citats poden donar a entendre, es considerés que el que ell feia fos història en lloc de filosofia. La peculiaritat dels temes escollits, aparentment allunyats dels temes canònics de la filosofia, i també les seues heterodoxes metodologies –que ell designa com *arqueologia dels discursos*, *genealogia del poder* i *hermenèutica del subjecte*– anaren mostrant-lo davant els especialistes, i davant el públic general, com una *rara avis*, com l'*enfant terrible* de la filosofia francesa que posa fi al regnat, a la *grandeur*, de l'omnipresent filosofia existencialista.

Ara bé, si Foucault és considerat pejorativament per molts una *rara avis*, és a causa de la incomprensió per part d'aquests del que és fer filosofia. Equiparar l'activitat filosòfica amb l'elaboració d'un sistema seria la font de tal apreciació. Però res no és com sembla, i Foucault tal volta haja de ser considerat sempre una *rara avis*, però no per l'extemporaneïtat de la seua producció, no per la radicalitat postmoderna, antihumanista i antisistema de la seua obra, sinó més aviat per tot el contrari, per la plena actualitat –moderna i il·lustrada– del seu treball.

FOUCAULT VIST PER FOUCAULT

Per tal que el lector en català puga jutjar per si mateix en què consisteix la *raresa* de Foucault, Bromera ha escollit una

sèrie de textos, de diferents èpoques i anys, i centrats cadascun en diverses temàtiques, textos on és Foucault qui parla d'ell mateix i de la seua forma de concebre la filosofia. Aquest *Foucault vist per Foucault*, que és així com hem titulat el llibre que presentem dins la col·lecció «Textures», és un Foucault fins i tot bastant desconegut per aquells que estan familiaritzats amb ell; és un Foucault diferent, que durant totes les seues etapes ha tingut ben clar que la filosofia ha estat, és i serà una *activitat*, una activitat que no dubta de vincular explícitament a l'actitud il·lustrada. És per això que hem subtitulat aquest compendi amb

el suggeridor i, qui sap si per a molts, també polèmic subtítol de *La filosofia com a activitat il·lustrada*.

És per tant el lector, familiaritzat o no amb Foucault, familiaritzat o no amb les lectures filosòfiques, qui, com molt bé ens recorda en un dels textos recollits, ha de tenir l'audàcia de saber –*Aude Saper*–, i de pensar per si mateix en què pot consistir avui en dia això de fer filosofia. Fer-nos pensar quina és la raresa de Foucault, fer-nos pensar quina és, en definitiva, la raresa del que habitualment designem com a filosofia, és allò que pretenem aconseguir amb aquest recull d'onze textos –més un– de Foucault.

**Potser
hem de considerar
Foucault
una rara avis
per la plena
actualitat –moderna i
il·lustrada–
del seu treball**

Foucault vist per Foucault

Michel Foucault

Col·lecció «Textures»

Núm. 9. 288 pàgs.

Bromera, 2003

15 ANYS DEL PREMI DE NOVEL·LA CIUTAT D'ALZIRA, 11 ANYS DEL PREMI EUROPEU DE DIVULGACIÓ CIENTÍFICA ESTUDI GENERAL, 8 ANYS DEL PREMI BANCAIXA DE NARRATIVA JUVENIL I DEL PREMI DE NARRATIVA INFANTIL VICENT SILVESTRE, 5 ANYS DEL PREMI D'ASSAIG MANCOMUNITAT DE LA RIBERA ALTA, UN TOTAL DE 68.600 EUROS PER ALS GUANYADORS, CINC ESTATUETES DE L'ESCUPTOR MANUEL BOIX QUE ESPEREN ELS GUARDONATS... TOTS ELS INGREDIENTS NECESSARIS PER A UNA VETLADA LITERÀRIA TAN INTERESSANT COM LA QUE VAN VIURE ELS MÉS DE SIS-CENTS ASSISTENTS AL SOPAR DE LLIURAMENT DELS PREMIS LITERARIS CIUTAT D'ALZIRA 2003.

XV PREMIS LITERARIS CIUTAT D'ALZIRA

La Sala Rex, a la capital de la Ribera, va ser el punt de trobada de personalitats del món de la cultura, de l'economia i de la política del País Valencià.

► Joan Ignasi Pla, líder del PSPV, saluda l'editor Josep Gregori en arribar.

► Els escriptors castellonencs Vicent Marçà i Joan Andrés Sorribes amb el Llibreter de l'Any, Pere Duch.

► Jesús Huguet, M. Lluïsa Bolta, Toni Mollà i Ricardo Bellveser.

Trobareu informació completa de les obres distingides als XV Premis Ciutat d'Alzira a la secció «Premis» de la web: <www.bromera.com>

◀ Francisco Tomás, rector de la Universitat de València; Esteban González Pons, conseller de Cultura, Educació i Esport; l'escriptor Josep Palomero; Elena Bastidas, alcaldessa d'Alzira; David Serra, director general de Política Lingüística, i Ascensió Figueres, presidenta de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, entrant a la sala.

▼ Els escriptors Anna Ballester, Carles Cano, Enric Lluch i Josep Millo, entre altres.

Els protagonistes de la nit, els guanyadors dels diferents premis que després rebrien els guardons de mans dels patrocinadors, en arribar a la vetlada literària.

XV PREMIS LITERARIS CIUTAT D'ALZIRA

▲ L'acte, amb guió de Roberto García, va estar conduït per l'actriu Cristina Plazas.

▲ A més, el Grup Cru va posar música a la vetlada amb peces compostes per a l'ocasió.

▲ Silvestre Vilaplana, guardonat amb el XV Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira per *Les cendres del cavaller*, biografia novel·lada de Joanot Martorell.

◀ Dolors Garcia Cornellà va aconseguir el VIII Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil. Mariano Casas en va resultar finalista.

◀ Francesc Gisbert, guanyador del VIII Premi de Narrativa Infantil Vicent Silvestre.

▼ El guanyador del V Premi d'Assaig Mancomunitat de la Ribera Alta, Vicent Alonso.

El IX Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General va ser declarat desert, i acumula la dotació per a la pròxima convocatòria.

◀ Al final, la tradicional foto de família dels afortunats de la nit.

L'AURORA

NÚRIA TIÓ HA OBTINGUT AMB *L'AURORA* EL X PREMI DE LITERATURA ERÒTICA LA VALL D'ALBAIDA. AQUESTA ESCRIPTORA, LLICENCIADA EN PSICOLOGIA I SEXOLOGIA, ÉS LA PRIMERA DONA GUARDONADA EN AQUEST CERTAMEN LITERARI. PRECISAMENT DES D'UNA SENSIBILITAT FEMENINA, COMBINA L'ERO-

TISME I LA TENDRESA EN LA HISTÒRIA VOLUPTUOSA D'UNA JOVE, L'AURORA, QUE DESCOBREIX LA SEXUALITAT I ELS SEUS ASPECTES MÉS PLAENTS EN UN UNIVERS PLE DE REFERÈNCIES MITOLÒGIQUES. TOT SEGUIT US AVANCEM UN EXTRACTE DE L'OBRA, QUE JA ES POT TROBAR A LES LLIBRERIES.

El noi va aparcar el cotxe a prop de l'acadèmia de ball. Passaven cinc minuts de les set de la tarda i la noia ja l'esperava.

Les dues hores de l'assaig, les van passar perfeccionant el vals. No els costava gens d'aprendre noves figures i d'incorporar-les als moviments que ja coneixien. Es movien elegants, majestuosos, sense traves, al ritme que la música els proposava.

Acabada la classe i després d'haver-se canviat als vestidors, ella va dir, alegre:

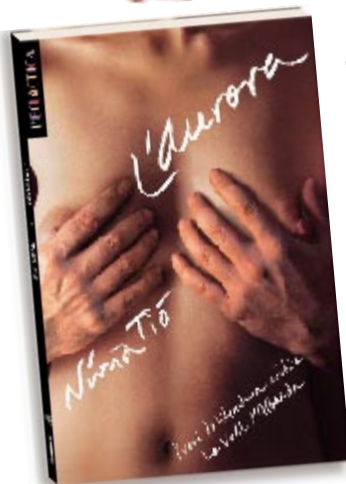
—M'acompanyes?

Ell es va sentir contestar que sí. La resposta li havia sortit ràpida, sense dubtes, i això el va desconcertar. Què li passava? La nit anterior havia resolt, amb una convicció ferma que l'havia deslliurat de la culpa, que arribat el moment li diria que no podien marxar plegats. Que tenia un compromís a Barcelona i se n'anava volant. Però va descobrir que la voluntat és un ocell que esgarria el vol quan el desig envaeix la consciència dels homes.

Caminaven, ell callat i ella xerrant com si li donessin corda. No volien pensar en el que passaria, i això els feia avançar amb parsimònia. Van travessar el jardí de la casa i després es van quedar quietos al pas de la porta.

Van acostar les boques mentre es miraven als ulls. Els llavis, tancats, es van tocar i es van estar així una estona, sense moure's, sentint l'olor i la respiració de l'altre. Sabien que els convenia avançar a poc a poc, sense presses. Havien de pair bé allò que estaven encetant. Si avançaven esglaó a esglaó, sense saltar-se cap pas, guanyarien el permís per franquejar el graó següent. I així, només així, tindrien la força per desfer la prohibició que els podia ofegar el deler d'estimar-se.

Ella va ser la primera d'introduir la llengua en la boca del noi. La va fer sortir dels llavis i va tocar amb dolcesa els d'ell, com si demanés permís per avan-

çar. El jove no va oferir resistència i va treure la seva per rebre-la. Les dues llengües es van acariciar, i de la boca de tots dos es va escapar un sospir que els va fer bategar el cor amb fúria. Van sentir l'impuls d'atacar, de llençar-se a explorar com feres la boca de l'altre, de mossegar-se, de xuclar-se, de fer-se mal... Tal era la força de la passió emergent. Però es van reprimir, i l'esforç de la contenció va convertir en maquinal la besada, pendants com estaven tots dos de no desbocar-se.

Frenat el despropòsit, es van poder concentrar en el tacte de les llengües, explorant-ne la calidesa i la textura, la força i la flexibilitat. Amb la llengua es passejaven per les genives i les dents. Dèrerosos, s'empassaven la saliva de l'altre com si fos un pacte de sang, sabedors tots dos que el traspàs d'aquest fluid els permetria abandonar-se a l'altre. I al demà, luxuriós.

Les llengües, en acomiadar-se, ja ballaven un ritme diferent, harmònic, cadenciós. Un ball que els inflamava els sentits i els omplia de l'altre. Lentament, van separar les boques: no sabien on eren i mai no haurien cregut, si algú els ho hagués dit, que el petó s'havia allargat tants minuts. Havien perdut la noció del temps.

Es van mirar als ulls i tots dos van constatar que avançarien junts un tros més d'aquell camí. Un camí tòrrid, perillós, clandestí. Es van deixar havent tastat l'essència de l'altre.

**Els llavis, tancats,
es van tocar i
es van estar així
una estona,
sense moure's,
sentint l'olor
i la respiració
de l'altre. Sabien que
els convenia avançar
a poc a poc,
sense presses**

L'Aurora

Núria Tió

Col·lecció «L'Eclèctica»

Num. 103. 168 pàgs

Premi de Literatura Eròtica

La Vall d'Albaida 2003

Bromera, 2003

PONÇ PONS: «NO PUC ÉSSER NI SÓC MÉS QUE LITERATURA»

JULI CAPILLA

PESSOANES, DEL MENORQUÍ PONÇ PONS (ALAIOR, 1956), HA ESTAT GUARDONADA AMB EL PREMI ALFONS EL MAGNÀNIM DE POESIA QUE ATORGA LA DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA. EL POEMARI DE PONÇ PONS ESTABLEIX UN DIÀLEG AMB ALGUNS DELS MÉS REEIXITS HETERÒNIMS

DE L'ESCRITOR PORTUGUÉS -ALBERTO CAEIRO, ÁLVARO DE CAMPOS, RICARDO REIS...-, I AMB D'ALTRES FIGURES INSIGNES DE LA LITERATURA CONTEMPORÀNIA, COM ARA EZRA POUND, ROBERT WALSER, SEAMUS HEANEY, JAMES JOYCE, GARCÍA MÁRQUEZ, JOSEP PLA I CESARE PAVESE.

—Vostè defineix Pessoaes com un «dillatari».

—És una part lusitana d'un dillatari que fa molts d'anys que escrivisc i que té a veure amb la meua irrenunciable, però difícil, condició d'illòman menorquí.

—Quan va conèixer Pessoa? Des de quan hi té relació?

—Ens vam conèixer l'any 75, quan ell encara no era famós ni s'havia produït el seu boom. Vaig fer un article sobre la seva obra i el vaig traduir per gust. L'amistat continua.

—Si fa tant de temps que parla amb Pessoa, com és, però, que Pessoaes apareix ara i no abans? Es deu al fet que darrerament ha treballat força en la preparació de dos llibres de literatura portuguesa?

—No, perquè l'antologia que ara surt de Sophia de Mello Breyner Andresen la vaig fer l'any 93 i el que prepar no sé quan s'acabarà. És simplement que no havia arribat el seu moment.

—Amb quin heterònim de Pessoa s'identifica més?

—Tots són ell. M'agrada la simplicitat campestre de Caetano, el classicisme grecollatí de Reis, però sobretot el prosaisme modernista i existencial de Campos.

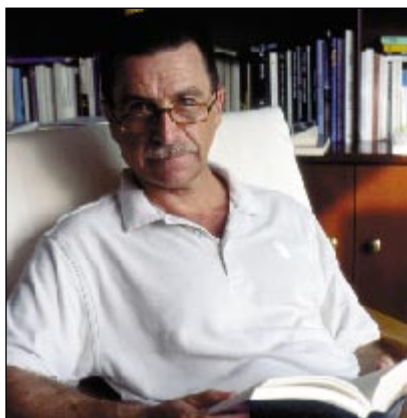
—Per a vostè sembla que ficció i realitat són indestructibles.

—També, com deia Espriu, «som indestructibles / el meu poble i jo».

—Quin espai ocupa la literatura en la seua vida?

—Tot! «No puc ésser ni sóc més que Literatura» i com he escrit en el poema «A la poesia»: «Sense tu res no hauria tingut emoció / ni hauria estat tan bell açò que en diuen viure». Jo tot ho veig i ho visc amb ulls i cor literaris.

—Escriure i viure en vostè fan escriure. No hi ha solució de continuïtat entre la vida i la literatura?

—Per mi són el mateix, s'interaccionen i es complementen.

—Com deia Pessoa, el poeta és realment un fingidor?

—Sí, i fingeix tan completament, que arriba a fingir que és dolor, el dolor que de veritat sent.

—Joan Fuster: «Els llibres no supleixen la vida. Però la vida tampoc no supleix els llibres». Hi està d'acord?

—Sí, i no només en això, sinó en moltes de les altres coses intel·ligents que va dir Fuster, com per exemple que

la literatura consisteix a parlar de literatura, que la poesia és un joc de mots, que el poeta no és ell, sinó els seus versos i que el silenci és sempre una complicitat perquè callar és dir que sí. Fuster hauria d'haver estat francès.

—Pessoaes és una tribuna, diguem-ho així, per on passen alguns dels escriptors contemporanis més reeixits. Un diàleg amb les literatures d'altres llengües europees que el va empenyer a incloure-hi un poema en anglès i un altre en portuguès. És cert que podria acabar inventant-se heterònims per a cada idioma?

—El meu santoral literari és molt ampli, divers, i jo vull ser, com diu Steiner, un poeta extraterritorial, però des de Menorca. El que crec és que podria canviar de llengua o deixar d'escriure.

—Ha trobat a l'illa la seua particular Mequinensa?

—Em trob amb una societat que no valora ni estima prou la seva terra, el seu paisatge, la seva llengua, la seva cultura i perd la identitat. «Som indignes del do d'haver estat menorquins!»

—«Jo no cerc la Bellesa / sinó el Coneixement.» Què aporta la poesia al saber que no permet la filosofia o la ciència?

—Com diu Novalis: «La veritat que supera i la il·lusió que encanta». La poesia és la meua forma de ser i d'existir, de viure solidari compromès amb el món.

Vaig conèixer Pessoa
a l'any 75, quan
encara no era famós.
L'amistat continua

L'ECLÈCTICA

MOLT MÉS QUE UNA COL·LECCIÓ

JOAN CARLES GIRBÉS

DIUEN QUE LA BIOGRAFIA D'UN EDITOR LA CONFIGURA EL SEU CATÀLEG. SI HEM DE FER CAS D'AQUESTA PREMISSA, EL LLISTAT DELS 100 PRIMERS TÍTOLS DE LA COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA» DÓNA BONA MOSTRA DEL QUE HA ESTAT, FINS AL MOMENT, LA TRAJECTÒRIA VITAL DE BROMERA: UNA EDITORIAL CAPD'AVANTERA I DINÀMICA, QUE APOSTA DECIDIDAMENT PER

FOMENTAR EL PLAER DE LA LECTURA MITJANÇANT PROPOSTES LITERÀRIES DE QUALITAT AMB UNA VISIÓ GENERALISTA I ECLÈCTICA, PERÒ SEMPRE COHERENT, DEL FET LITERARI. JA HO DEIA JORGE HERRALDE: «LA PRIMERA FIDELITAT D'UN EDITOR HA DE SER AMB EL SEU PROJECTE, ÉS A DIR, AMB ELS SEUS LECTORS».

Repassant els primers 14 anys de vida de l'emblemàtica col·lecció, ens adonem de seguida que hi ha aportacions dels escriptors valencians que més han reeixit en la literatura catalana contemporània. Hi són pràcticament tots: Vicent Josep Escartí, Josep Franco, Manel Joan i Arinyó, Josep Lozano, Josep Palomero, Josep Lluís Seguí, Isabel-Clara Simó, Ferran Torrent, i fins i tot Joan Francesc Mira i Enric Sòria, que hi han contribuït amb excel·lents traduccions.

Al seu costat cal destacar també, per mèrits propis, les obres del que podríem anomenar «nous valors» de les nostres lletres. En aquest grup hem d'incloure escriptors –i també, afortunadament, escriptores que s'hi han incorporat durant els últims anys– que han fet incursions valuoses en el que s'anomena «literatura per a adults». Molts d'aquests noms han estat descoberts gràcies als diversos certàmens literaris que es publiquen regularment dins «L'Eclèctica», i entre els quals es troben les convocatòries més prestigioses: el Ciutat d'Alzira, el Joanot Martorell, l'Alfons el Magnànim... Els interessats

podeu trobar-ne els noms i informació sobre les obres i els premis a la web de l'editorial: <www.bromera.com>.

CRÉIXER AMB BROMERA

En un país amb uns índexs de lectura tan baixos com el nostre, publicar una mitjana de 7 noves propostes editorials a l'any en una sola col·lecció és una gosadia que respon a dos factors: d'una banda, el desig de Bromera de créixer i de fer créixer l'edat dels lectors que, segons les enquestes, abandonen l'hàbit de la lectura en superar l'etapa escolar; de l'altra, reflecteix l'excel·lent moment creatiu que es viu al País Valencià, on durant els últims anys han sorgit nombrosos autors d'un gran interès.

Les fredes estadístiques ens ajuden a copsar la importància de la col·lecció i a corroborar les afirmacions anteriors: els més de 300.000 exemplars venuts confirmen que es treballa en el bon camí, i el

Tot i els baixos
índexs de lectura,
«L'Eclèctica»
presenta una mitjana
de 7 noves
propostes editorials
cada any

fet que pràcticament la meitat dels títols de «L'Eclèctica» han arribat a les llibreries en els últims 5 anys és molt revelador del moment d'ebullició creativa que, com déiem, viuen les nostres lletres. El 59% de les obres són d'escriptors valencians, mentre que els altres títols corresponen, a parts iguals, a autors de la resta del domini lingüístic i a traduccions.

Resseguint els títols publicats a «L'Eclèctica», podem entendre l'evolució i la solidesa de la narrativa valenciana contemporània. Però no sols això, perquè si comparem el format dels inicis –més menut i amb dibuixos en unes

**Resseguint els títols
publicats la possibilitat
a «L'Eclèctica»
podem entendre
la evolució i la solidesa
de la narrativa
valenciana
contemporània**

cobertes negres que remarcaven el caràcter unitari de la col·lecció— i l'actual —de dimensions més grans, amb fotografies que fan *visibles* els autors a les solapes i fotomuntatges i tipografies diversificades a les cobertes que remarquen la singularitat de cada títol—, hi veurem reflectida l'evolució de les tendències en el món editorial de l'última dècada i mitja.

Amb *El Mut de la Campana* celebrem alguna cosa més que els 100 títols de la col·lecció més prolífica de Bromera; celebrem també l'estadi de maduresa a què han arribat les nostres lletres. Per molts anys!

LES TRADUCCIONS DE «L'ECLÈCTICA»

JOSEP MARCO*

Les traduccions poden acomplir una funció més o menys central en una determinada literatura nacional. En el cas de la nostra, hi va haver una època (el primer terç del segle xx, si fa no fa) en què la traducció es va considerar un terreny ideal per a l'experimentació amb noves formes expressives en la prosa literària. Per tant, les traduccions hi feien una mica d'avantguarda, i la seua importància estratègica es fa palesa amb una simple ullada a la nòmina d'escriptors il·lustres que no van menystenir el conreu de la traducció.

Avui dia, les nostres traduccions ja no ocupen aquesta mena de posició, però no per això han deixat de ser imprescindibles. Si abans eren un banc de proves, ara serveixen el propòsit d'obrir una finestra a l'ex-

terior, veure què hi passa de rellevant i anostar-ho. Això cal entendre-ho com un símptoma de normalitat.

Naguib Mahfuz, l'únic Premi Nobel àrab

De fet, les traduccions de «L'Eclèctica» formen part d'un intent de normalització literària —complementari del de normalització lingüística— consistent a posar a l'abast dels nostres lectors obres foranes de mèrit. En aquest sentit, la tria d'autors i títols podria considerar-se original i

fins i tot arriscada, per molts motius. L'anglès, que, en general, és la llengua de la qual més literatura es tradueix (tant al català com al castellà), no està massa representada: algun clàssic (De Quincey, Conrad) al costat d'autors molt joves (Justin Hill). Hi ha, en canvi, un bon nombre de traduccions de l'àrab: tres d'obres de Mohamed Xukri i dues de Naguib Mahfuz. Altres llengües i autors representats són el francès (Simenon, Green, Simon), el portugués (Fonseca), l'alemany (Roth), l'italià (Taubucchi), el gallec (Casares, Reigosa) o el basc (Atxaga, Irigoien). Tot plegat, el mosaic ofereix peces ben variades, sempre dins d'un nivell de qualitat indubtable.

*PROFESSOR DE TRADUCCIÓ.

JOSEP LOZANO: «LA NOVEL·LA ÉS UN PROCÉS DE SEDUCCIÓ»

JORDI SEBASTIÀ

JOSEP LOZANO ES VA DONAR A CONÈIXER AMB *CRIM DE GERMANIA*, UNA OBRA QUE LI ASSEGURÀ UN LLOC PREEMINENT EN EL NOSTRE PANORAMA LITERARI I QUE LI VA PROCURAR NOMBROSOS SEGUIDORS. DES D'AQUELL MOMENT, PERÒ, HA ANAT PUBLICANT ELS SEUS TREBALLS AMB UN RITME QUE ELS LECTORS DEVOTS TROBEN EXASPERANT. PER AIXÒ L'APARICIÓ D'EL MUT DE LA CAMPANA, LA SEUA NOVA NOVEL·

LA, ÉS TOT UN ESDEVENIMENT LITERARI. LOZANO TORNA A CABUSSAR-SE EN UN DELS MOMENTS MÉS TURMENTATS DE LA NOSTRA HISTÒRIA, EN AQUEST CAS LA BARROCA I DECA-DENT VALÈNCIA DEL SEGLE XVII INFESTADA PER LA PESTA. L'AUTOR REFLEXIONA AMB NOSALTRES SOBRE LA NOVEL·LA, LES RELACIONS AMB LA HISTÒRIA I, A MÉS, ENS ANUNCIA ELS SEUS NOUS PROJECTES.

—Quan vaig comentar a un amic que faria una entrevista a Josep Lozano, em va dir: no és l'autor de *Crim de Germania*? Li molesta aquesta identificació amb la seua primera novel·la?

—No m'afecta massa això. És un llibre del que estic content. Als autors se'ls associa amb un llibre, sobretot a posteriori, tot i que jo espere que la gent m'associe amb més d'un. Hi ha casos molt extrems, com Juan Rulfo, que només va fer *Pedro Páramo* i *El llano en llamas* i amb això va acabar la seua producció; però si jo et dic ara, Miguel Delibes...

—El camino.

—I *Cinco horas con Mario*, *Las ratas*, *Los santos inocentes*... I Flaubert?

—Bovary.

—I *L'educació sentimental*, *Salambó*... Inevitablement te'n vas a una obra tot i que en tinga moltes més i també magnífiques. Encara que també hi ha casos en què a l'autor sí que li molesta. A Zorrilla, sempre se l'associava amb *Don Juan Tenorio* i això l'emprenyava perquè precisament havia venut molt malament els drets d'aquella obra i era la que l'havia fet més popular i més es venia.

—També em va comentar que li preguntara per què deixa passar tant de temps entre la publicació d'una obra i la de la següent.

—Hi ha una sèrie de coses que cal

considerar. Jo preguntaria primer si un escriptor té l'obligació de fer una producció continuada i prolífica. Una altra qüestió molt important és que jo em guanye la vida de funcionari i m'he de marcar uns horaris, i això em resta per a dedicar-me a l'escriptura. Si venguera molts llibres, potser em plantejaria un canvi. La veritat és que durant els anys vuitanta vaig intentar dedicar-me

exclusivament a la literatura però no va poder ser, tot eren problemes

—De quina mena?

—Econòmics: deutes i més deutes. Després també cal deixar clar que jo no tinc cap imperatiu categòric per a escriure, és a dir, jo he volgut escriure una sèrie de coses, les he fetes, i no tinc l'obligació de traure una novel·la cada dos anys.

Per una altra banda, tinc

un cert nivell d'autoexigència i de rigor per allò que faig. Crec sincerament que s'escriuen molts llibres i se'n publiquen massa, i alguns van contra la massa forestal; els llibres són originàriament fusta i alguns estarien molt millor si hagueren continuat sent fusta.

—Amb *El Mut de la Campana* ha tornat al nostre passat i a moments dramàtics de la nostra història com ja va fer en *Crim de Germania*, per què?

—M'abellia parlar d'una València decadent, on s'accentua el procés de castellanització i on s'agreuja eixa visió que

Molts llibres
van contra
la massa forestal,
perquè els llibres
són fusta i alguns
estarien molt millor
si hagueren continuat
sent fusta

té el centre dels valencians com a «*fue-lles y muelles*», de poble ajustadís. L'au-tor de *Carmen* cita una frase que deia: «en Valencia, la carne es nada, los hom-bres mujeres y las mujeres nada».

—Això ho diu Mérimée?

—No, ho cita, i a més no hi està d'acord. Mérimée vingué ací per escriure una sèrie de cròniques per a una revista de París i una d'elles va ser la d'una execució: la d'un llaurador que trauen de les Torres de Quart i porten a la plaça del mercat a penjar-lo per una història passional, per-què matà un altre per una dona. Per a Mérimée això demostrava que la cita no era certa, que ací la «carne sí que era algo». M'atreia la València d'una societat límit, com pot ser el període de pesta, i després també parlar de la ciutat barroca, deca-dent, convulsa, beata, fanàtica...

—Com en tots els seus treballs, s'hi en-devina un procés de documentació molt ex-haustiu. Quines en són les fonts principals?

—De fora, hi havia alguna relació i alguns documents de Mallorca, però pocs; i també m'he llegit alguns dietaris, com els de Jeroni del Real i Jeroni Pujades, i tres o quatre dietaris de Perpinyà, tots de l'època. I pel que fa al nostre país, m'he llegit el dietari de Porcar, sobre el qual estic preparant una tesi doctoral, el d'Aierdi i el dels germans Vich. Després he llegit altres coses com el *Llibre d'antiguitats*, de teatre, documentació sobre l'arquebisbe Aliaga, sobre el beat Simó i bé... la veritat és que quan estàs escrivint una novel·la ets molt recep-tiu a tot allò que t'interessa. He llegit tot el que he vist sobre el tema; si ho he aprofitat o no, no ho puc saber del cert.

—Seguint el seu treball literari, em fa la impressió que hi ha una intensificació, primer a Ribera i ara en aquesta darrera novel·la, del treball lingüístic, de la recerca de mots i expressions que contribueixen molt a crear l'ambient, geogràfic i temporal.

—La novel·la històrica ho requereix; el que resulta difícil és fer ficció en lloc d'erudició, i l'ús del llenguatge és un gran aliat: per tal que resulte versemblant, només pots utilitzar un llenguatge arcaïtzant. Per a mi allò important era la història, per damunt del context, amb les necessàries referències sobre l'època, però sense oblidar mai que sobretot hi ha la ficció. I la llengua també és important, evidentment. Ja ho vaig fer a *Crim de Germania*, un treball de recuperació de locucions, al-gunes actuals i d'altres no.

JOSEP LOZANO (Alginet 1948)

és un dels escriptors valencians imprescindibles des que el 1979 va publicar *Crim de Germania*. És traductor i també autor de *Ribera* i dels reculls *Laodamia* i *altres contes* i *Històries marginals*.

El Mut de la Campana represen-ta el retorn de Lozano al nostre passat més turbulent. La València barroca del segle XVII serveix de marc per a una història impossi-ble d'amor i passió entre un frare i una actriu de comèdies.

—Al final de la lectura, el lector es tro-ba davant d'uns poders molt forts, com la religió o la tradició, que arriben a resultar angoixants.

—Jo volia remarcar el poder omni-present de l'Església, que condicionava no sols la vida, sinó fins i tot el pensa-ment de les persones, i volia que l'am-bient i la història es fusionaren, que tot quedara arredonit i versemblant: aquest és el treball de la novel·la.

—A *El Mut de la Campana* hi ha una història d'amor-passió, però és la passió l'element fonamental?

—La passió n'és un element molt im-portant, però jo parlo de més coses, de la indecisió, per exemple, de la repressió.

—I si s'interpretara la seua novel·la com una història d'amor?

—Per què no? Potser, en tot cas com una història d'amor impossible, que són els amors vertaderament novel·lables, perquè els possibles són un poc més

avorrits, més amables, però més avorrits.

—Hi ha un moment en què fra Bernat, el protagonista, reflexiona sobre la seua vida i la troba marcada, tant per sa mare, que el dirigí cap a la vida eclesiàstica, com després per una passió que no pot controlar.

—Jo crec que ell assu-meix la contemplació de la vida des d'un punt de vista religiós, i això comportava que açò era un passatge cap a l'altra vida i que, a més, calia tenir un com-portament exemplar per a després salvar-se. D'aquest plantejament se n'escapa

un poc Constança i també el mateix Bernat a vegades, quan està amb ella, però molt poc perquè és una persona molt indecisa.

—Però quan ell tria la vida religiosa no sembla una decisió molt vocacional.

—No, el mouen més la por i l'ambició que no la vocació. Ell té por d'una autoritat tan forta, té por del fet que puga anar contra ell i per això decideix d'incorporar-s'hi.

—En aquest context, resulta important l'acte de fe que descriu de manera molt crua al començament de la novel·la i que marca decisivament el protagonista. Per cert, els condemnats a la fogue-ra ho són per sodomia i recorde que també hi ha un personatge de *Crim de Germania* perseguit per la seua condició homosexual.

—Evidentment és un tema que apareix en les meues novel·les i que vull tractar, però en aquest cas era quasi obli-

gatori, perquè si volia posar el personatge davant d'uns fets tan colpidors, havia de triar entre la crema d'una bruixa o la d'un homosexual. I el que conte és un fet històric ben documentat: es tracta d'un metge, crec que es deia Miquel Peris, que estava fent explicacions a la Universitat, i els familiars de la Universitat l'interromperen per dir-li que els inquisidors volien parlar amb ell. El tancaren durant tres anys i la primera volta que el tragueren va ser per cremar-lo. Crec que ho conte així a la novel·la.

—Sí, que no l'ha rellegida?

—No, no ho faig mai. Els contes de *Laodamia* sí que els vaig remirar perquè en la segona edició he modificat algunes coses però no massa; quan un llibre s'ha publicat, el done per conclòs.

—En les seues novel·les s'apren història, encara que no siga la seua voluntat.

—Subjacentment sí que ho és, perquè una de les constants del que jo escric és el recobriment de la memòria històrica i això sí que és voluntari.

—Però m'imagino que amb tanta documentació el perill d'ofegar la narració és molt fort.

—Sí, una vegada tens tota la documentació has de seleccionar molt perquè, finalment, un novel·lista ha de fer ficció i no erudició. Per a l'erudició ja hi ha la història o l'economia, i a vegades amb tanta documentació pots caure en el risc de fer una obra excessivament erudita i això entrebanca la identificació del lector amb el text. Un escriptor ha de presentar al lector un text que siga un plaer, un plaer o una amenitat, si el que fas és demostrar-li tot el que saps, es crea una relació desigual i una novel·la no pot ser una exhibició de coneixements, sinó un procés de seducció.

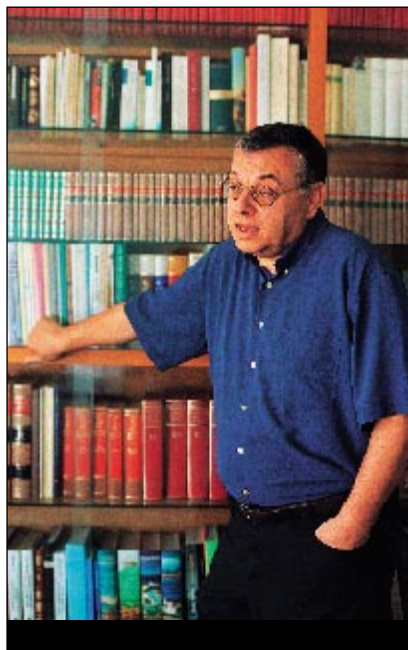
—Ha publicat poques obres i molt espaciades en el temps, i tanmateix té un públic fidel que l'espera, hi ha qui el considera un «autor de culte», està d'acord?

—Bé, no ho havia pensat però la veritat és que n'estaria encantat.

—Però ja sap que els autors de culte mai no esdevenen majoritaris.

—Hauríem de considerar algunes qüestions respecte a la venda; per exemple, *Crim de Germania* o *Ribera* són llibres molt venuts però per raons extraliteràries, perquè a un senyor professor, a alguns, els ha agradat i l'han recomanat als alumnes. M'imagino que alguns d'aquells lectors forçats han esdevingut després lectors fidels i que com han hagut d'esperar un temps per al pròxim llibre, pot haver sorgit la idea

Un escriptor ha de presentar al lector un text que siga un plaer o una amenitat, no demostrar-li tot el que sap

de l'«autor de culte». Però en tot cas això és una etiqueta que han de decidir els lectors, no jo.

—Està content de la teua recepció a Catalunya? I dic Catalunya per parlar del centre de la producció i de la vida literària en la nostra llengua.

—Compartesc la idea que apareix en alguns articles d'Enric Sòria quan parla de la quota que la crítica catalana reserva als valencians o als mallorquins. Això només canvia en el cas de Ferran Torrent, que deu ser el més venut a Catalunya. Jo venc molt més ací al País, però m'imagino que amb més promoció i ara veig que n'hi ha, podria canviar la situació.

—Creu que hi ha un boom de la novel·la històrica entre nosaltres?, ho dic per l'obra d'Escartí, Mira amb el Borja Papa, Rafael Escobar, Pasqual Mas...

—Són treballs ben fets i això és el que compta, jo no m'obsessionaria amb els gèneres. Finalment, tant se val si és novel·la històrica, psicològica o de misteri, el que cal és que estiga ben feta, arredonada, que sedueixca. Sí, podríem dir, no obstant això, que entre els escriptors valencians hi ha una voluntat clara de recuperar aquella història nostra que ens van voler furar i fer oblidar, això sí.

A mi m'agradaria fer una trilogia sobre el temps de la República, la guerra i la postguerra. Jo, que vaig nàixer el 48, recorde molt les pors de la gent, l'obsessió per les coses que es podien dir o no. Recorde que un dia va eixir en la con-

versa amb la meua àvia la paraula «carlins» i ella em digué que no la repetira, que això eren coses de política; i era només la paraula, res més; també recorde la por a la Guàrdia Civil...

—Això es pot anunciar?

—Bé, la veritat és que ja estic treballant en això, sí que ho pots dir.

—Com es porta el fet de publicar una novel·la amb el número 100 d'una col·lecció com «L'Eclèctica»?

—Això és sobretot una deferència que ha tingut l'editorial i que li agraeix, però no li done cap valor simbòlic, el que realment importa és que una col·lecció de novel·la en la nostra llengua amb autors nostres i moltes obres traduïdes d'autors importants i actuals arribe al 100, això sí que s'ha de destacar.

LA CARN VOL CARN

ALFICIA TOLEDO

DESPRÉS DE DOTZE ANYS DE SILENCI CREATIU, JOSEP LOZANO (ALGINET, 1948) REPRÈN EL FIL DE LA NOVEL·LA HISTÒRICA AMB QUÈ VA ENCETAR LA SEUA TRAJEC-TÒRIA COM A NARRADOR. *EL MUT DE LA*

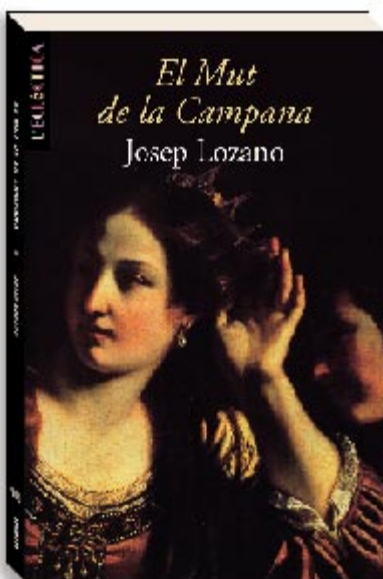
CAMPANA (BROMERA, 2003), DONCS, SEGUEIX LA PETJA DE *CRIM DE GERMANIA* (1979). ARA, PERÒ, ÉS EL TORN DE LA VALÈNCIA BARROCA DE LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XVII.

La València de 1647 és una ciutat sumida en una religiositat fervent, habitada pel temor i per la superstició, encaçada per la duresa implacable del Sant Ofici i que malda per sobreviure als sotracs de la terrible pesta. Aquesta és la València d'*El Mut de la Campana* amb el traçat i el nomenclàtor dels carrers medievals intactes, pels quals el pare Bernat fa lliscar els hàbits de frare predicador en un tràfec d'anades i vingudes incessant que submergeixen el lector en un escenari prodigiós on tot és demesia: personatges ampul·losos que passegen la seua fabulosa intemperància per un ambient de voluptuositat que, de vegades, frega l'erotisme i, d'altres, l'escatologia més inclement.

I és el llenguatge, amb la seua capacitat genitora, qui dona a llum aquest escenari d'excessos. El treball que l'escriptor de la Ribera ha fet en aquest sentit és impagable. I no es tracta només de precisió documentalista (frases fetes, llatínismes, imprecacions, etc.), sinó de la capacitat de dibuixar amb paraules. La resta ja és cosa del lector i del seu imaginar col·lectiu (farcit d'altres referències literàries, cinematogràfiques o televisives), qui arrupit en un racó de l'altar major de la Seu o amagat rere una portalada del carrer de Cavallers, mentre passa la processó del Corpus, pot arribar a traure el cap i aguaitar, que encara li vindran ganes d'engrapar de l'hàbit el frare Bernat i deixar-li anar unes parauletes de conhort: «pare, no passeu ànsia, la carn vol carn, així és i així serà pels segles dels segles».

UNA POSADA EN ESCENA
ESPECTACULAR

Anem a pams, però. És veritat que el gran encert de l'última novel·la de

Josep Lozano és una *mise en scène* espectacular. La carnalitat dels personatges i la consistència dels ambients és inqüestionable. De fet, ho és tant que, de vegades, sobretot en parlar dels estralls que provoca la pesta, arriba a produir ois i els lectors –sobretot els d'estómac més sensible– es poden veure quasi obligats a aturar la lectura, asserenar-se, recuperar l'alè i, finalment, reprendre el fil de la trama. Perquè la trama hi és, la voluntat plàstica de l'autor no la perjudica en absolut, sinó que l'acompanya, l'em-

peny i la realça: l'educació sentimental del petit Bernat, en mans d'una mare beata que s'ho pren de valent, perquè l'objectiu de la seua vida, la raó de la seua existència és que el seu estimat filllet esdevinga un eclesiàstic devot, temorós de Déu.

La crida de la carn, però, remoreja per sota dels hàbits, i el jove dominic mira de suplir-la amb l'ambició de medrar en la jerarquia eclesiàstica i tracta d'apaivagar-la amb turments i mortificacions. No obstant això, s'enamora apassionadament i, per a més escarn, d'una actriu de

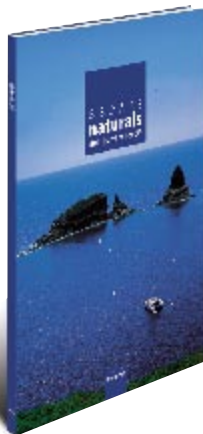
passat obscur, Constança, esposa d'un militar vell. Mentrestant, el flagell de la pesta assota la ciutat i una galeria de bojós espellifats (la Monya, el Mut de la Campana...) atemoreixen els valencians amb el to apocalíptic de les seues profecies. El tema no és nou en literatura, recordem *El crim de mossèn Amaro*, de l'escriptor portuguès Eça de Queirós. Sí que ho és, però, l'escenari de la ciutat del Túria per a les tribulacions d'un capellà d'excel·lents dots oratoris –una mena de reencarnació de sant Vicent Ferrer– que viu turmentat pels dubtes i pels penediments.

El treball de Lozano
amb el llenguatge
és impagable per
la seua capacitat
de dibuixar
amb paraules

LA PROVOCACIÓ LITORAL VALENCIANA

FRANCESC VIADEL

UN LLIBRE DEDICAT A UN PAISATGE SEMPRE ÉS –PER MÉS QUE HI INTERVINGA LA CIÈNCIA– UNA PREMEDITADA PROVOCACIÓ, UNA TOSSUDA INVITACIÓ A PROPIS I ALIENS A COMPARTIR UN ESCENARI ESTIMAT. POSSIBLEMENT NO TROBAREU CAP INDIVIDU, PROVINGA DELS ÀRIDS O DE LES EXUBERÀNCIES CLOROFÍL·LIQUES, QUE NO TROBE EN EL *SEU* PAISATGE UN

MOTIU PER A NO ESTIMAR-LO, LA CONCRECIÓ EN ELL MATEIX DE TOTES LES GRÀCIES PLANETÀRIES. I NO CAL DIR QUE, SIGA ENTÈS O NO EN SUBTILESES ERUDITES, HOME DE CIÈNCIA O LLEC, SEMPRE HI TROBARÀ EL MOT MÉS ADIENT PER A ACONSEGUIR UNA DESCRIPCIÓ EFECTIVA, PER TAL DE SUMAR A LA SEUA ESTIMACIÓ LA VOSTRA ARRAVATADA I EMOTIVA SOLIDARITAT.

Vist així, *Espais naturals del litoral valencià* fa tota la fila d'una d'aquestes incitacions. El llibre ve avalat per l'edició d'un primer volum dedicat a les terres interiors i, escrit pels mateixos autors, del qual ja s'han venut 12.000 exemplars i que, per cert, meresqué el Premi al Llibre en Valencià Millor Editat de 2001 que cada any atorga la Generalitat Valenciana.

En aquesta ocasió, l'equip de geògrafs format per José Manuel Almerich, Jorge Cruz i Paco Tortosa ha centrat les seues observacions en onze paratges que van de nord a sud del País Valencià: tres serres i promontoris costaners –la serra d'Irta, el Montgó i el penyal d'Ifac–; les illes valencianes més significatives –les Columbretes i Ta-

barca–; i els aiguamolls: el Prat de Cabanes-Torreblanca, l'Albufera de València, la marjal de Pegó-Oliva, les salines de Santa Pola, el Fondo d'Elx i les llacunes de la Mata i Torrevella.

DIVULGACIÓ I RIGOR CIENTÍFIC

Es tracta, a més, d'observacions fetes des d'una clara voluntat de divulgació sense que això haja suposat sacrificar ni un borrall del rigor científic que demana una tasca d'aquestes característiques. Un llibre altament recolzat en un magnífic treball visual realitzat pel fotògraf Paco Tortosa.

Dit això, el lector també ha de saber que no està al davant d'un volum de pura exaltació paisatgísticogeogràfica, d'una simple bella edició

destinada a l'autocomplaença nativa. En aquest sentit, els autors denuncien també la depredació salvatge del territori litoral a causa de les dinàmiques econòmiques, tot advertint de l'obligació en el compliment de les normes jurídiques amb les quals ens hem dotat per tal de protegir-lo. «Tenim l'obligació», assenyalen, «de no balafiar aquests recursos i llegar-los als nostres hereus, ja que les costes valencianes atresoren valors ecològics i paisatgístics d'enorme importància.»

La diversitat és un dels trets que descriu millor la costa valenciana: des de penya-segats colossals com el Montgó o el penyal d'Ifac fins a illes com Tabarca o les Columbretes, sense oblidar espais emblemàtics com l'Albufera.

El recorregut pels onze paratges del llibre *Espais naturals del litoral valencià* inclou, entre les més de 250 fotografies, panoràmiques espectaculars i imatges inèdites de la flora i de la fauna submarines.

L'èxit de vendes del primer volum i el reconeixement institucional de què es féu mereixedor no tan sols palesen la qualitat de l'edició i en garanteixen la continuïtat d'altres d'aquestes característiques, sinó que constaten també l'interès, cada vegada més punyent, de la societat valenciana pel propi patrimoni natural.

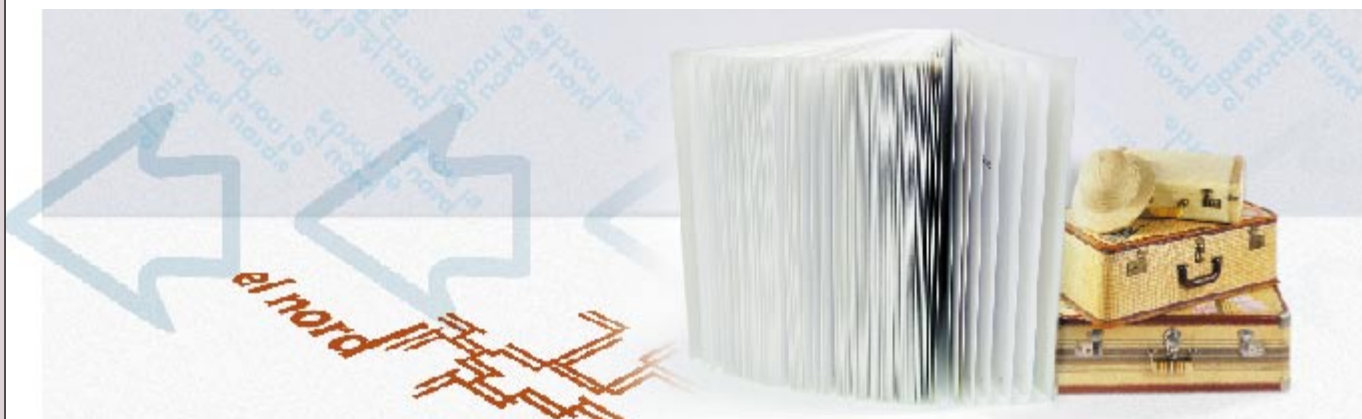
IMATGES EXTRETES DE L'OBRA *ESPAIS NATURALS DEL LITORAL VALENCIÀ* (BROMERA, 2003)

BUSCANT EL NORD EN UN MAPA DE LLIBRES

RICARD PERIS

TROBAR EL NORD, TENIR SENY, ASSENTAR EL CAP... SÓN MOLTES LES EXPRESSIONS PER A DESCRUIRE EIXA TRANSICIÓ CAP A LA MADURESA INTEL·LECTUAL. NO ENTRAREM EN DEBATS PER A ESBRINAR QUINA ÉS L'EDAT EN QUÈ ES

PRODUEIX AQUEST CANVI. UN FET QUE LA MAJOR PART DE LA COMUNITAT DOCENT ASSEGURA ÉS QUE ELS ADOLESCENTS ES TROBEN EN UN PREOCUPANT ESTAT DE DES-ORIENTACIÓ.

És indubtable que aquesta etapa de la vida comporta una gran quantitat de dubtes i indecisions, però per alguna raó el desconcert de les generacions actuals de joves és més alt. Sociòlegs, psicòlegs, professors, entre d'altres, tenen moltes coses a dir i a fer. Afortunadament, sempre tenim els llibres com a companys inestimables que poden ajudar a eixir d'aquest laberint de l'adolescència.

La nova col·lecció «El Nord» d'Edicions Bromera naix amb l'objectiu d'oferir textos de no-ficció als joves, materials diferents i motivadors que conviden els adolescents a la reflexió. El repte és engegador, cal cercar nous plantejaments perquè els joves troben en la lectura un mitjà útil que els done respostes als dubtes i solucions als seus problemes. I si de passada adquireixen el vici de la lectura, la utopia serà perfecta.

Els primers títols que obrin la nova col·lecció, ja disponibles a les llibre-

La nova col·lecció
«El Nord» naix
amb l'objectiu d'oferir
textos de no-ficció
als joves,
materials diferents i
motivadors que
conviden els adolescents
a la reflexió

ries, són: *Guia per a joves maniàtics*, d'Aidan Macfarlane i Ann McPherson; i *Pren-te la vida amb filosofia*, de Tobies Grimaltos. Les temàtiques i els autors dels llibres que enceten aquesta nova iniciativa són una bona mostra de la línia que vol resseguir aquesta col·lecció: plantejaments molt oberts per a joves i una combinació d'autors nacionals amb traduccions.

RESOLDRE DUBTES
DE CAIRE SEXUAL I FILOSÒFIC

L'adolescència és temps de canvis i de recerques. I sens dubte un dels temes que més interrogants i interès provoca és el sexe. *Nou diari del jove maniàtic*, amb més de 160.000 exemplars venuts només en la nostra llengua, és la constatació d'aquest fet. Els autors d'aquell reeixit títol de la literatura juvenil són els responsables de la *Guia per a joves maniàtics*, traduïda per Josep Franco,

i amb un subtítol ben explícit: «Tot el que volies saber sobre el teu...». McPherson i Macfarlane han rebut dels joves internautes de tot el món un sac de dubtes sobre sexe, salut, drogues, l'alcohol, les relacions amb els familiars i amics... Són moltes les qüestions que aporten, quasi bé tantes com les que no s'atreveixen a fer públiques. Tal vegada per això el llibre o el correu electrònic són el mitjà perfecte per a resoldre aquests interrogants indefugibles que ens aborden en l'adolescència. D'una manera senzilla, amb molt d'humor i amb el model de pregunta/resposta, els autors intenten que els joves apaivaguen la seua fam de dubtes.

FILOSOFIA BÀSICA PER A DESCONCERTATS

Els darrers anys, hem vist com la filosofia recuperava part de la seua rellevància dins el procés d'aprenentatge i el de la vida mateixa. L'èxit de títols com *El món de Sofia* o *Més Plató i menys Prozac* posen de manifest l'estat de confusió en què vivim. La manca de valors o la indefinició dels límits de l'ètica són trets que es fan encara més evidents en la població adolescent. El segon volum de la col·lecció «El Nord» ofereix als joves la possibilitat d'endinsar-se en els termes que desenvolupa la filosofia.

Grimalt ens proposa, en l'obra *Pren-te la vida amb filosofia*, un curi-

ós diccionari de termes, personatges, conceptes i altres aspectes que envolten la matèria filosòfica. Però darrere d'aquesta explicació formal hi ha alguna cosa més: «La filosofia permet conèixer-nos a nosaltres mateixos i el món que ens envolta –afirma l'autor en una de les definicions– i, a través d'aqueix coneixement, ens permet comprendre i comprendre'ns, valorar i valorar-nos, d'una manera tal que aconseguim el propi domini i de la situació». A partir d'aquesta explicació, és fàcil deixar-se seduir pel coneixement filosòfic, ja que tal vegada tots, especialment els joves, necessiten entrar per la porta que aquest llibre ens obri.

LECTURA DE RESSENYES

JOSEP A. FLUIXÀ

JUSTIFICACIÓ

Els bons lectors apliquen constantment diverses estratègies per tal de seleccionar les lectures més adequades als seus interessos i als seus gustos personals. En aquest sentit, la recerca d'una informació orientadora és, sens dubte, una tasca molt útil a l'hora de fer una bona elecció. Un recurs pràctic és la lectura de les ressenyes crítiques que es publiquen a la premsa. Practicar aquesta activitat a les aules, amb l'ajuda i l'orientació del professorat o dels animadors, constitueix un recurs extraordinari per a fomentar la lectura. Tot i que resulta difícil trobar premsa que publiqui ressenyes d'obres infantils i juvenils, i que, a més, ho faci en un to i un estil comprensibles per als seus lectors, és una pràctica a què no s'ha de renunciar.

EDAT O NIVELL EDUCATIU

Educació Primària (segon i tercer cicle) i Educació Secundària Obligatoria i Postobligatòria.

OBJECTIUS

- Extraure informació sobre l'argument d'un llibre, la seua temàtica, la seua qualitat, el seu interès, etc.
- Comparar la informació apareguda en diferents ressenyes a fi de seleccionar, a través de l'orientació rebuda, la lectura més adequada als interessos dels lectors.
- Habituar el lector a fullejar les pàgines d'una revista i consultar les informacions de caràcter literari o bibliogràfic que ofereixen.
- Facilitar l'acostament als llibres i crear el desig de conèixer una obra determinada.

DURADA APROXIMADA

Una sessió de treball (d'una a dues hores).

PROCÉS

L'adequació als distints nivells de les activitats que a continuació es relacionen l'ha de fer el docent o l'animador tenint cura en l'elecció de les ressenyes que propose com a models, tant pel que fa a la comprensibilitat com a la idoneïtat de les obres que s'hi recomanen. La seqüenciació de les activitats es pot ampliar o simplificar segons les possibilitats i els interessos de cadascun dels grups amb què es treballa:

1. El docent o animador presenta al grup una sèrie de revistes o de diaris on es publiquen habitualment ressenyes bibliogràfiques, com per exemple, *CLIJ*, *Faristol*, *Serra d'Or*, *El Temps*, *Saó*, *Avui*, *Levante*, *El País*, *Caràcters*, *L'illa*, etc. A continuació,

comenta el sentit o la finalitat d'aquesta mena de textos.

2. Els participants lligen diverses ressenyes seleccionades pel docent, presentades en fulls fotocopiats en què consten el nom, la data i el lloc de la publicació. (Si no en troben adequades a l'edat del grup, poden redactar-ne unes quantes que servisquen com a model.)
3. Una vegada llegides, l'animador incita els participants al comentari, oral o escrit, d'una sèrie de qüestions que prèviament s'ha preparat: quina de les obres de les ressenyes llegides resulta, en principi, més interessant i per què; definir quin és el tema de cadascuna de les obres; dins de quin gènere o subgènere es poden classificar, etc.
4. S'estudia l'estructura bàsica d'una ressenya: la presentació d'un llibre o d'un autor; el comentari sobre l'argument, l'estil, el desenvolupament de l'obra i, finalment, l'opinió personal o conclusió de qui fa la ressenya.
5. Partint de l'anàlisi anterior i de la lectura de les ressenyes proposades, el docent o animador proposa la lectura individual d'aquelles obres ressenyades que més hagen interessat els participants i, posteriorment, la redacció de ressenyes sobre aquestes a fi de publicar-les en la revista escolar o en el butlletí de la biblioteca.

ESPAI PATROCINAT PER LA FUNDACIÓ BROMERA
PER AL FOMENT DE LA LECTURA. MÉS INFORMACIÓ
EN <www.fundaciobromera.org>.

QUINA CANYA,

CAUVIN!

PASQUAL ALAPONT

Patrick cauvin no és un desconegut en el catàleg de Bromera. En la mateixa col·lecció «Espurna» podeu trobar *e=mc²*, *amor meu*, un llibre singular

que ha assolit molt d'èxit entre el jovent. Ara es publica *Quina canya de pare!*, i atesos els ingredients de la seua cuina literària, bastida d'un humor fi i d'una arquitectura sòlida (una història bonica i ben contada, com se solia dir), no és forassenyat augurar-li uns triomfs similars.

L'escriptura de Patrick Cauvin té moltes virtuts, i una d'elles és que sap establir una equació harmònica entre la forma i el fons, entre el que vol contar i la manera com ho conta. Això que en literatura hauria de ser un lloc comú, no resulta sempre tan evident, i encara més del costat de l'anomenada literatura juvenil, tan sensible als aspectes pedagògics que a vegades s'obsessiona en la idoneïtat del contingut. No és una preocupació fútil, és clar, però no ens ha de fer oblidar, sobretot als escriptors, que les grans obres deuen la seua vàlua a la bondat literària, no només a la transversalitat dels seus temes.

Patrick Cauvin, en *Quina canya de pare!*, conta de nou una història única. Vegem-ne quatre cèntims: Laurent és un xiquet de deu anys, fill de pares separats. Normalment viu amb son pare, a qui adora; s'acosten les vacances i ell se n'ha d'anar amb sa mare i amb el seu nòvio americà, però li fa més goig escapar-se amb son pare a Bangkok i fa tot el possible per aconseguir-ho, fins i tot alguna actuació reprovable com ara ser còmplice d'un robatori i d'altres coses no menys es-trafolàries.

La singularitat no rau en el tema (sempre es parla d'alguna cosa, al capdavant) sinó en la mirada de l'autor, que commou, que resulta original sense pretendre-ho, ben fonamentada en la carnalitat dels personatges, que saben sorprendre'ns (era Forster qui ho deia?) d'una manera versemblant, i que al final, com no podia ser altrament, també ens fan pensar.

BORMAC S.L. ARTES GRAFICAS
 Pol. Industrial El Plà • Carrer de la Trama, 5 • Apd. 127
 Telf.: 96 291 60 30 • Fax: 96 291 63 23
 correo@graficasbormac.net • diseño@graficasbormac.net
 www.graficasbormac.net • 46870 / ONTINYENT (Valencia)

Com la flor blanca

Manel Joan i Arinyó

Col·lecció «L'Eclèctica»

Núm. 101. 200 pàgs.

Bromera, 2003

Sempre cal agrair als llibres que arranquen somriures. *Com la flor blanca* no només provoca rialles fortes i sanes, també emociona, invita al record i mostra la vida quotidiana d'un poble de la Ribera durant els anys seixanta.

Aquesta és la segona novel·la autobiogràfica de Manel Joan i Arinyó, que ja va publicar el 1998 *Les nits perfumades*. El protagonista —«pel que recorde d'aquell xiquet, que potser algun dia vaig ser jo mateix, es deia Manel i havia nascut en un poble costaner valencià»— pateix una vergonya exagerada que el du a situacions absurdes. L'escriptor

Després de la celebració del títol número 100, «L'Eclèctica» continua donant bon exemple de vitalitat i recupera aquest títol de MANEL JOAN I ARINYÓ (Cullera, 1956), escriptor, guionista i tertulià televisiu.

contempla la seua primera adolescència amb una capacitat encomiable de riure's de tot, començant per ell mateix. Una fresca ironia determina la visió que s'hi ofereix de l'escola, del poble, de l'Església i de la societat tardofranquista.

La novel·la està construïda de manera fragmentària, mitjançant divertides anècdotes que presenten personatges singulars, estrambòtics, però corprene-dors. Al llarg de les pàgines s'endevina una voluntat documental, que és particularment evident en capítols com «TVE», on parla dels programes de la televisió del moment, o quan descriu, sarcàstic, l'esperada visita de Carmen Collares al poble, que finalment no va tenir lloc mai.

Bon humor que farà gaudir els lectors.

IMMA GANDIA

La llàntia jueva

Maurice Leblanc

Col. «A la Lluna de València»

Núm. 44. 128 pàgs.

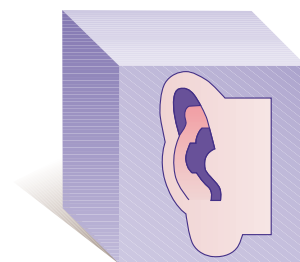
Bromera, 2003

Hi ha coses, de les que fa Arsène Lupin, el lladre més astut, que ni tan sols una intel·ligència privilegiada com la de Herlock Sholmes és capaç d'esbrinar d'una tacada. No ens hem equivocat: Sholmes, escrit així, és un dels personatges d'aquest relat, que

malda per descobrir un misteri que Arsène Lupin li ha donat mastegat. Aquest lladre descarat i destre, que posa en qüestió alguns dels fonaments de la societat establerta, li juga una altra passada a Sholmes, amb qui ja s'havia enfrontat en una novel·la anterior. Un excel·lent joc intertextual per a un autor, Maurice Leblanc, a qui agrada molt picar l'ullet als lectors, en uns temps, els del començament del segle xx, en què la novel·la negra era un dels entreteniments essencials de les classes mitjanes.

Pasqual Alapont ha elaborat la introducció, la traducció i les notes d'aquesta història que es publicà, el 1908, juntament amb «La dama rossa», dins d'un volum anomenat *Arsène Lupin contre Herlock Sholmes*. El relat, que conté tots els elements bàsics de la narrativa-problema, té l'encant de l'enfrontament entre tots dos cervells de ficció, i el misteriós encís de les històries que comencen amb senzillesa i que sembla que hagen de ser fàcils de descobrir. Un bon tast de l'escriptor normand per a afegir a la nostra biblioteca.

MAITE INSA

MAURICE LEBLANC (1864-1941) és un autor poc conegut entre nosaltres, però a França és molt popular gràcies, sobretot, a la seua sèrie satírica protagonitzada pel cavaller lladre Herlock Sholmes.

et vas divertir quan vas veure **Besos**? has vist ja **Spot**?

★ ★ ★ ★ ★
ALBENA
10 ANYS
1994 2004

Albena celebra els primers 10 anys fent teatre.
11 muntatges teatrals memorables i una vintena de premis.
La primera companyia valenciana que ha seduït
els espectadors de tot l'estat.
2.000 representacions i més d'1.000.000 d'espectadors
han gaudit de l'humor intel·ligent
d'un creador singular: Carles Alberola.
Vols conèixer el que hi ha darrere d'aquesta companyia?
Celebrem els 10 anys amb una publicació plena d'imatges.

Unes 300 fotografies dels
espectacles i, entre bastidors,
l'equip professional que ha fet
possible l'èxit d'aquesta
trajectòria: actors, directors,
dramaturgs, músics,
dissenyadors, tècnics,
productors...

Característiques de l'edició

160 pàgs. en color de 210x297 cm.
Enquadernació en rústica i solapes.
Amb textos dels col·laboradors
i entrevistes als actors.
Idea, disseny i text
de Roberto García i Enric Solbes.
Versió en valencià i castellà.
Preu: 35 €
Preu promoció: 22 €
(només fins al 31 de gener de 2004)

Data d'aparició: 1 d'abril de 2004
És una edició de Bromera i Albena Produccions

Reserva't un exemplar...
continuaràs divertint-te!

PROMOCIÓ L'ILLA

Enviar a **Albena Produccions** c/ Falla Mercat, 4 46250 L'Alcúdia

Nom	Data
Adreça	Telèfon
Població	Codi postal

_____ exemplars en valencià _____ exemplars en castellà

Abonarà 22 € per exemplar del llibre **Albena Teatre. 10 anys amb el somriure d'un bes**,
sèrie limitada als lectors de **L'illa**, amb càrrec a la següent domiciliació bancària:

Dades del banc

Banc o caixa	
Adreça	
Població	Codi postal
Nom del titular	

Compte / llibreta	entitat	oficina	D.C.	número de compte

Oferta prepublicació vàlida només fins al 31 de gener de 2004

Albena Produccions SL es compromet a fer ús confidencial d'aquestes dades i a preservar la intimitat de les persones.

També pots fer la reserva en la pàgina web d'Albena **www.albenateatre.com** o en el telèfon **962 997 039**

Senyor director,

Li demane que atenga amb
càrrec al meu compte el rebut
que li serà presentat per
Albena Produccions,
per l'adquisició del llibre
Albena Teatre.
10 anys amb el somriure
d'un bes.

Signatura

ELS ESCRIPTORS VALENCIANS ES FAN VISIBLES

BROMERA HA
CELEBRAT ELS CENT
TÍTOLS DE LA COL-
LECCIÓ «L'ECLÈCTICA»
REUNINT ELS AUTORS
QUE L'HAN FETA
POSSIBLE

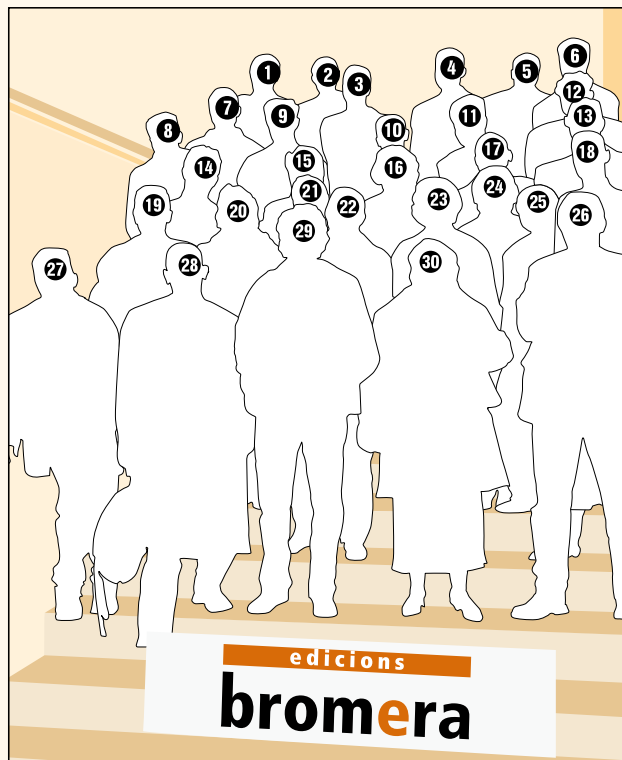
publicacions d'Edicions Bromera, va assegurar: «estem assistint al moment més gloriós per a les nostres lletres des del ja llunyà Segle d'Or, i això cal valorar-ho i reivindicar-ho», perquè «els escriptors valencians encara no ocupen el lloc que, per mèrits propis,

els correspon: ser la veu de la intel·lectualitat d'aquest país».

En representació de tots aquells que formen part d'aquesta col·lecció, Josep Lozano, un dels escriptors valencians més emblemàtics i autor d'*El Mut de la Campana*, el títol que fa 100

Bromera va retre un homenatge als escriptors que han publicat a l'emblemàtica col·lecció de narrativa «L'Eclèctica».

Edicions Bromera va celebrar el passat 27 de novembre la consolidació de «L'Eclèctica», que ha arribat als 100 títols, amb bona part dels escriptors, traductors, col·laboradors i, com no, lectors que han participat en la col·lecció des que es va crear el 1989. En total, al voltant de 250 persones es van reunir al monestir de Sant Miquel dels Reis, seu de la Biblioteca Valenciana, per festejar aquest *centenari*.

Una fotografia de grup dels autors va encetar l'acte com a homenatge als escriptors valencians, a fi de fer-los visibles en una societat on sovint passen desapercebuts. En aquest sentit, Joan Carles Girbés, director de

1. Josep Palomero; 2. Joan Vila; 3. Francesc Bayarri; 4. Mariano Casas; 5. Josep Lozano; 6. Àlan Greus; 7. Josep Miquel Martínez (dissenyador); 8. Vicent Berenguer (traductor); 9. Joan Olivares; 10. Josep Marco (traductor); 11. Vicent Pallarés; 12. Pasqual Alapont; 13. Joan Andrés Sorribes; 14. Jesús Moncho; 15. Manel Joan i Arinyó; 16. Isabel-Clara Simó; 17. Pasqual Mas i Usó; 18. Joan Carles Girbés (editor); 19. Antoni Torreño; 20. Carme Miquel; 21. Vicent Borràs; 22. Rafa Gomar; 23. Josep Gregori (editor); 24. Remei Bataller (traductora); 25. Joaquim G. Caturla; 26. Vicent Ortega; 27. Josep Lluís Seguí; 28. Víctor G. Labrado; 29. Manuel Baixauli; 30. Àngels Moreno.

de «L'Eclèctica», subratllà que aquesta xifra, 100 obres de narrativa, és «un bon començament per a allò que la nostra voluntat i desig ambiciona: una cultura normal, la nostra».

També hi intervingueren Vicente Navarro de Luján, director general del Llibre —qui va destacar la gran quantitat i qualitat d'iniciatives que Bromera du endavant— i Pere Duch, que, com a director de la Llibreria Babel i Premi al Llibreter de l'Any, destacà la bona acollida de «L'Eclèctica» entre els lectors. Carles Alberola va ser l'encarregat de conduir l'acte, el qual va incloure també la representació de diversos fragments de *Spot*, l'últim èxit d'Albena Teatre.

NOVETATS D'ALGAR EDITORIAL

LA TRADUCCIÓ DE
MOR UNA VIDA, ES
TRENCA UN AMOR ÉS
EL TÍTOL MÉS DES-
TACAT

Hijos de un amor imposible és el títol de la versió en castellà del best seller de Joan Pla, amb el qual Algar Editorial aspira a repetir la bona acollida d'un llibre que ha marcat generacions senceres de joves lectors.

No és l'única novetat d'aquesta temporada. Una altra obra que s'incorpora a la col·lecció «Algar Joven» és *Ángeles en tiempos de lluvia*, una novel·la del gallec Miguel Vázquez Freire en què la mort enceta una reflexió sobre la realitat i la vida.

En l'apartat de novel·la per a adults, *Regreso del invierno* és la segona temptativa de José Luis Villacañas, exdirector general del Llibre, en l'àmbit de la ficció. Amb aquest *thriller*, que combina l'acció i la reflexió filosòfica, l'escriptor incideix en l'experiència que ha marcat la seua generació.

ÈPOCA DE PREMIS

ELS ALFONS EL MAGNÀNIM S'HAN CONVERTIT JA EN ELS PREMIS DE MÉS DOTACIÓ ECONÒMICA

Aquest novembre es conegueren les obres afortunades amb els Premis Alfons el Magnànim: *Secrets inconfessables*, d'Àngels Moreno, en la categoria de narrativa –30.000 € de premi–; i *Pessoanes*, de Ponç Pons, en la de poesia –dotat amb 15.000 € Enllà de la mar, de la periodista Esperança Camps, ha aconseguit el Joanot Martorell l'any del 25é aniversari, mentre que l'Ausiàs March de poesia ha anat a mans d'Ivan Tubau per *Semen sonor sobtat*.

De la seua banda, Josep Ribera ha rebut el Premi Vicent Andrés Estellés de Burjassot per *Plenamar. Les rares pedres fines*, de Tomeu Matamalas, ha sigut la novel·la guardonada amb el Premi Blai Bellver de Xàtiva; i Miquel López Crespí se n'ha endut la modalitat de poesia per *Lletra de batalla*. Més informació a la secció «Premis» de la web: <www.bromera.com>.

DITES

I SUGGERIMENTS

«Eclecticisme de tendències? Ja no, tot és pur consumisme. El gènere és l'estil.»

MIQUEL DE PALOL

«Un eclèctic és un vaixell que voldria navegar amb els quatre vents.»

CHARLES BAUDELAIRE

«Per cada edat de la vida hi ha els seus llibres fets a mida.»

RAMON MIQUEL I PLANAS

«L'ambient propi del geni és la topada incruenta i estimulantiíssima de les cultures en contrast.»

JOSEP CARNER

BROMERA.TXT IRROMP DE MANERA GLOBAL EN PRIMÀRIA

BROMERA.TXT AMPLIA I DIVERSIFICA LA SEUA OFERTA AMB L'OBJECTIU DE FACILITAR UNA EDUCACIÓ INTEGRAL

Bromera llançarà el curs vinent materials nous per a Primària en les assignatures de ciències, geografia i història (abans coneixement del medi), matemàtiques i llengua castellana. En llengua, els nous *Micalets* veuran la llum reformats, adaptats a la legislació vigent i amb moltes novetats introduïdes per a incrementar-ne l'atractiu, tant per a alumnes com per a professors.

Aquesta aposta pels materials curriculars de Primària significa un repte que Edicions Bromera acara amb l'aval de l'èxit assolit pels materials de Secundària i Batxillerat, en què ja han confiat quasi 300 centres d'ensenyament secundari.

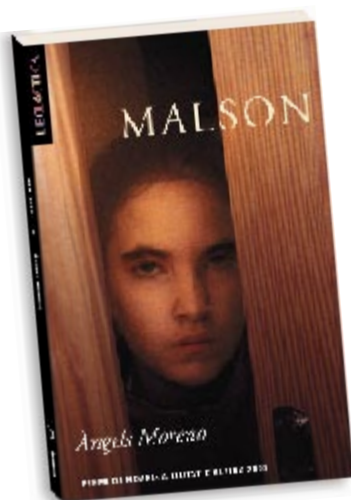
Tanmateix, no és la primera incursió de Bromera.txt en l'àmbit de Primària. Amb l'aparició dels *Micalets* l'any 2000 s'iniciava el projecte en aquest cicle, centrat, però, en la matèria de llengua. Ara la preocupació pel col·lectiu d'estudiants de Primària arriba més lluny, ja que l'objectiu és proporcionar una educació global des d'una perspectiva valenciana i amb garanties de qualitat i rendiment pedagògic. Amb eixa finali-

tat, les novetats de Bromera.txt per al curs 2004-2005 ofereixen als mestres un material útil, innovador i totalment adaptat a les exigències de la LOCE. El conjunt de materials, relacionats i complementaris, constitueix un ventall de possibilitats globalitzades de manera que cada assignatura aprofita per a aprendre també dels altres camps.

Darrere d'aquestes novetats, trobem l'esforç d'un equip de professionals que treballa en l'escola cada dia, en contacte directe amb xiquets i xiquetes, i que han experimentat amb metodologies molt diverses al llarg de la seua carrera. El resultat estarà a l'abast de tots els mestres el proper mes de maig.

SILENCIS INQUIETANTS

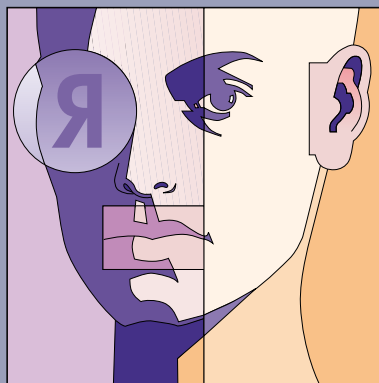

Àngels Moreno acaba de guanyar el Premi Alfons el Magnànim amb la novel·la *Secrets inconfessables*, que al mes de febrer veurà la llum en la col·lecció «L'Eclèctica» de Bromera. Promet ser força interessant: urbana, àgil i amb una trama i un parell de subtrames que certament estimulen el lector a continuar llegint. I, damunt, ben escrita, que no es contradiu amb tot això. I amb diàlegs molt vius i ben construïts.

Mentre n'esperem la publicació, és un bon moment per a rellegir —o descobrir, si encara no s'és lector d'Àngels Moreno— alguna de les novel·les anteriors. Per exemple, *Malson*, guanyadora del Premi Ciutat d'Alzira del 2000. I és que totes les qualitats adés esmentades es poden ja trobar en aquesta obra. I també en les anteriors, particularment a *Potser a setembre* (1994). Aquesta és una autora que es pot dir que comença la seua etapa de maduresa ja en el seu primer treball.

Malson és un thriller psicològic que no deixa treva al lector. Irene, una de les protagonistes femenines característiques de l'autora, professionals, independents, amb bon gust, amb cases modernes i amb recursos per a mirar la vida fermament i als homes d'igual a igual, creu tancar un gran parèntesi en la seua vida casant-se amb Valerià, el primer amor. Però, de seguida, desco-

El retrovisor

JESÚS PERIS LLORCA

ÀNGELS MORENO va nèixer a Gandia el 1939, i abans que novel·lista va ser professional de la publicitat i col·laboradora en mitjans de comunicació, com ara el diari *Levante*. Potser per això les seues obres mostren una solidesa sanament envejable des del principi, fins i tot *Potser a setembre* (Bromera, 1994) és molt més que una bona *opera prima*.

Per això va ser finalista del Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira, que per fi guanyaria l'any 2000 amb *Malson*.

La seua tercera novel·la, *Secrets inconfessables*, ha obtingut el Premi València de la Institució Alfons el Magnànim el 2003. Les seues novel·les estan protagonitzades per dones, tan actuals i amb tanta personalitat com les històries en què apareixen, i esdevenen noves visions dels diversos vessants del gènere negre amb un llenguatge literari àgil i impecable.

breix que l'home tant de temps esperat és un perfecte desconegut, i que també hi ha moltes coses del seu passat que ignorava.

Però els problemes no acaben ací: una malaltia inoportuna i llarga, una mort accelerada, una porta que s'obri quan no havia d'haver-hi ningú a la casa, i uns ulls de xiqueta molt oberts però inexpressius, inicien tota una segona part de la novel·la, amb nous interrogants, nous enigmes, i amb tota una espessa xarxa d'amenaçes i mentides teixida al voltant de la protagonista, que aviat comprendrà que no pot controlar la situació i que el seu rival, una adolescent de tretze anys, néta de Valerià, que potser sap massa, disposa d'armes molt subtils i poderoses. L'estima dels seus serà l'objectiu de la partida d'escacs entre ambdues.

«L'infern són els altres», deia Jean Paul Sartre. I això és exactament el que descobrirà Irene. Que l'infern es troba als silencis dels altres, a les paraules amb doble intenció, a les mentides i les insinuacions, a les mirades profundes que pertorben sense oferir cap imatge en canvi, ulls oberts que velen més que mostren. L'infern és l'altre que arriba i de sobte es mostra amenaçador: aquell que creiem conèixer i que es revela inabastable i enigmàtic, però també aquell, suposadament feble o tendre, que trenca els llocs relatius (el de xiqueta i àvia, per exemple), i subverteix el sistema complet de les relacions. Aquest malson arriba de fora, i fa por, perquè pertorba el món propi i intel·ligible i el contamina d'enigma.

Aquestes reflexions suscita la lectura de *Malson*. I també el desig de llegir més. Perquè és una novel·la intel·ligent i apassionant alhora, amb un ritme perfecte i una adequada dosificació de la informació, on compta tant el que es diu, com el que es calla o se suposa, final obert inclòs. I així els lectors d'Àngels Moreno ràpidament esdevenen lectors habituals. Disposats, per exemple, a acompanyar-la del camp a la ciutat de València, al cor del barri del Carme, a l'encontre de Neus i la seua filla Erena, protagonistes de la seua esperada nova història.

Cada diumenge

EL PUNT

El setmanari del País Valencià

U N I T S

P E R L A

C U L T U R A

BANCAIXA